

Facultat de Dret

Curs 2014/2015

La Ciutat Intel·ligent com a instrument per a la consecució d'un Govern Obert: Problemàtiques i reptes

Treball Final de Grau

Autor/a: Laura Erra Barcons

Dirigit per la Dra. Gemma Geis Carreras

Síntesi:

En el present estudi, s'intentarà oferir al lector una perspectiva general sobre el fenomen actual de Ciutat Intel·ligent. Aquest nou model de ciutat està sorgint a causa dels problemes actuals d'organització social, gestió del territori i també, mediambientals. Arrel d'això, apareix un nou model de ciutat conegut socialment com *Smart City*, amb l'objectiu d'aconseguir una gestió eficient en tots els sectors de la ciutat (govern, mobilitat, etc.). Per tal de delimitar i entendre el concepte de *Smart City*, han succeït diverses cimeres dels països mundialment més avançats culminant amb l'aparició del Comitè Tècnic de Normalització que sorgeix al 2012 amb l'objectiu d'elaborar un conjunt de normes que cobreixin les necessitats que tenen actualment les ciutats.

Una vegada delimitat el marc a través del qual ens mourem, s'arribarà a l'objecte central del treball. Un dels àmbits que abraça la ciutat és el Govern, element clau en tota urb, i en aquest context es busca que sigui transparent, fenomen entès generalment com a Govern Obert. Actualment a Espanya, comptem amb la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, una Llei la qual s'intentarà analitzar amb els avantatges i inconvenients de la mateixa. Posteriorment es farà una comparativa amb la Llei catalana de 19/2014 sobre transparència i s'analitzarà com ho està aplicant una ciutat que vol ser pionera en matèria de Govern Obert, Barcelona.

Paraules clau:

Smart City – Administració pública – Govern Obert – Transparència – Dades obertes – Col·laboració – Participació ciutadana – Publicitat activa – Bon govern

Índex

Abreviatures	7
Introducció	9
1. Metodologia	13
2. Règim jurídic general aplicable.....	15
3. Anàlisi de la situació	17
3.1 Contextualització de les Ciutats Intel·ligents	17
3.1.1 Problemàtica actual	20
3.2 Definició i elements que integren una Smart City	22
3.3 Marc jurídic de les Ciutats Intel·ligents	24
3.3.1 Llei 27/ 2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local	28
4. Les Ciutats Intel·ligents en relació amb el Govern Obert	31
4.1 Govern Obert.....	31
4.2 Canvis en l'administració.....	32
4.3 Principis de Govern Obert.....	33
4.4 Llei de transparència	33
4.4.1 Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern	36
4.4.1.1 Context sociològic.....	36
4.4.1.2 Context jurídic.....	38
4.4.1.3 Naturalesa del dret d'accés a la informació.....	40
4.4.1.4 Composició de la Llei de transparència	41
4.4.1.5 Bloc I: Publicitat activa.....	41
4.4.1.6 Bloc I: Dret d'accés a la informació pública.....	42
4.4.1.7 Bloc II: Bon Govern.....	45
4.4.1.8 Bloc III: Consell de Transparència i Bon Govern.....	45
4.4.2 Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació pública i bon govern en front de la Llei 13/2009 de transparència, accés a la informació pública i bon govern.....	47
4.4.2.1 Publicitat activa	47

4.4.2.2 Informació pública	48
4.4.2.3 Registre de grups d'interès	49
4.4.2.4 Bon Govern	50
4.4.2.5 Milliores qualitat normativa	50
4.4.2.6 Comentari	51
4.5 Dades obertes	52
4.5.1 Comentari.....	53
4.6 Participació i col·laboració.....	53
5 Actuacions en matèria de transparència i Govern Obert a Barcelona	54
5.1 El projecte de Govern Obert.....	54
5.2 Actuacions en matèria de transparència	55
5.2.1 Portal de Transparència.....	55
5.2.2 La publicitat activa	56
5.2.3 La participació ciutadana.....	59
5.2.4 Dades obertes	60
Conclusions	62
Referències bibliogràfiques.....	65
Bibliografia	65
Bibliografia sobre llibres electrònics.....	66
Webgrafia.....	66
Bibliografia sobre legislació.....	67
Bibliografia de documents audiovisuals.....	68
Bibliografia d'articles de diari.....	68
Annex 1	71
Annex 2	77
Annex 3	79

Abreviatures

A.P. = Administració pública.

Urbs = Gran ciutat.

TIC = Tecnologies de la Informació i Comunicació.

FOIA = Freedom of Information.

PMUS = Pla de mobilitat urbana.

CE = Constitució Espanyola.

AENOR = Associació Espanyola de normalització i certificació.

LTBGCat = Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern.

LTBG = Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern.

UE = Unió Europea.

ITA = Transparència Internacional.

EEUU = Estats Units.

oGov = Govern Obert.

WSIS = Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació.

SETSI = Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació.

PNUD = Programa de Nacions Unides pel Desenvolupament.

Introducció

Aquest treball sorgeix amb la voluntat d'estudiar el model actual, de Ciutat Intel·ligent, que encara avui esdevé un projecte amb poc bagatge i en vies de desenvolupament.

Tenint en compte que el nostre objecte d'estudi es troba en una fase molt inicial, s'ha trobat oportú tirar endavant un estudi dedicat a l'anàlisi d'aquest fenomen des d'una perspectiva global, deixant aspectes més concrets per a possibles estudis futurs.

Aquest nou model de ciutat, conegut socialment com a *Smart City*, sorgeix a raó d'una sèrie de necessitats provocades, entre altres, per la massificació de les ciutats que a la vegada incita a l'actuació en diferents àmbits (mediambientals, transparència governamental...) amb l'objectiu d'aconseguir una gestió més eficient en tots ells.

El document que es presenta, pretén desenvolupar un dels problemes i reptes existents avui en dia a les ciutats: la transparència de les administracions envers a la ciutadania. Per tal d'assolir aquest objectiu és d'especial interès el moviment del Govern Obert, com a referent d'un govern transparent, participatiu i col·laboratiu, mitjançant una eina facilitadora que tenim al nostre abast: les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.¹

Per tal de poder avançar en aquest aspecte, Espanya ha desenvolupat la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern.² Aquesta llei pretén reforçar la transparència en l'activitat pública, garantir l'accés a la informació i establir obligacions de bon govern.

El primer apartat del treball es dedicarà a determinar i delimitar el concepte de *Smart City*. Al ser un concepte pràcticament nou és necessari delimitar-lo per tal de poder comprendre els apartats posteriors. Es tracta d'un concepte que, avui en dia, governs i administracions tenen en les seves agendes digitals com a repte per transformar els seus territoris. Això significa convertir-se en una ciutat que aplica les TIC per tal de millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans en totes les àrees de la ciutat i assegurar un desenvolupament econòmic, social i mediambiental sostenible. D'altra banda, també implica una nova relació amb la ciutadania i l'administració basada en transparència i rendició de comptes. Aquest segona vessant, és la que s'intentarà desenvolupar en aquest projecte. Durant aquest capítol s'estudiarà el fenomen i

¹D'ara endavant, TIC.

²D'ara endavant, LTBG.

s'incidirà en la Llei UNE 17820, que ens permet delimitar el concepte i acotar els elements que permeten distingir una ciutat convencional d'una d'intel·ligent.

En aquest mateix apartat, es pretén analitzar i comprendre quin és el punt de partida d'aquest concepte, arrel dels problemes que han anat sorgint al llarg del temps a les ciutats, s'han anat desenvolupant cimeres dels països mundialment més avançats amb la finalitat de donar solucions òptimes als problemes que han anat apareixent. Culminant amb l'aparició del Comitè Tècnic de Normalització,³ l'any 2012, amb l'objectiu de desenvolupar un cos normatiu amb la finalitat de cobrir les necessitats que tenen actualment les ciutats.

S'incidirà també en un aspecte molt rellevant, no essencial però si complementari, per tal de dur a terme una *Smart City*, com és l'auge de les TIC. Aquestes, s'han d'integrar en les entitats locals per tal de que aquestes puguin fer créixer el paradigma de Ciutat Intel·ligent, donant pas a la normativa 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local i al seu corresponent article 25, que incentiva a reduir la bretxa digital, encara existent en la societat actual a més de ser una eina per promoure la transparència a l'administració.

Posterior a la definició d'un marc general, l'anàlisi es centra en el tema principal del treball, destacant la vessant més jurídica del mateix, fent referència a la transparència que esdevé el principal objectiu de tot Govern Obert.

En primer lloc, s'analitzarà el concepte de Govern Obert. Un concepte de gestió de govern responsable i innovador que promou la construcció de la Ciutat Intel·ligent, basant-se en tres pilars fonamentals: transparència, participació i col·laboració. El màxim exponent al qual s'aspira en una Ciutat Intel·ligent, intentant delimitar el concepte i el marc internacional del mateix, focalitzant amb el memoràndum de Barack Obama l'any 2009.

Actualment l'Estat espanyol compta amb la Llei 19/2013 de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. La voluntat d'aquest treball és la d'aprofundir en aquesta llei, definir quina és la informació que s'ha de posar a l'abast de la ciutadania, de quina forma i quan aquests tenen dret a accedir-hi. Posteriorment, es farà l'estudi del bon govern, deixant clar que caldran estudis més profunds i amplis per comprovar la seva efectivitat i posar els mitjans necessaris pels problemes que puguin sorgir.

Un mitjà transcendental que no podem deixar de banda per assolir la transparència són les dades obertes, que les podem definir com aquelles dades "crues" que l'administració té

³D'ara endavant, AENOR.

l'obligació de publicar i que ha de permetre a la ciutadania processar-les per produir noves informacions o nous serveis. Alhora que, amb aquestes dades públiques obertes, es permet que les empreses i tota mena d'organitzacions ciutadanes, puguin crear nous serveis o complementar els ja existents, amb una finalitat econòmica i d'innovació.

Posteriorment s'analitzen les diferents lleis de transparència, accés a la informació i bon govern, que s'han aprovat a l'Estat espanyol, alguna d'elles anteriors a la Llei estatal espanyola, complementant amb l'anàlisi de la Llei catalana de transparència 19/2014, de 29 de desembre.⁴

En últim terme, es realitzarà un estudi pràctic de com l'Ajuntament de Barcelona, ciutat que vol ser pionera en matèria de Govern Obert, està desenvolupant i aplicant la nova normativa per tal d'arribar a ser un govern transparent.

Dins el marc d'aquest treball, esperem veure com s'ha desenvolupat l'actual normativa en matèria de transparència i comprovar els esforços que estan realitzant les administracions públiques, per tal d'esdevenir més transparents i properes al ciutadà.

⁴D'ara endavant, LTBGCat.

1. Metodologia

Aquest treball va sorgir gràcies a una recomanació de la meva tutora del Treball Final de Grau al proposar-me realitzar un treball que formés part de la vessant del dret urbanístic, concretament sobre les Ciutats Intel·ligents. Des d'un inici em va semblar un tema amb molt de potencial tot i ser un àmbit que desconeixia totalment i amb molt de recorregut per aprendre. S'ha de partir de la idea, de que ens trobem davant d'un àmbit d'estudi que no ha estat excessivament divulgat, ja que no ha estat fins als darrers anys quan les administracions públiques han impulsat el concepte de *Smart City*, fent que comencés a entrar en el vocabulari quotidià del ciutadà, bàsicament per mitjà de campanyes publicitàries.

Tot i tractar-se d'un concepte no gaire consolidat en el món actual i molt allunyat dels meus coneixements més bàsics, em va semblar un tema actual i innovador, ja que en algunes de les institucions més influents del nostre país estan treballant sobre un concepte que últimament ha anat guanyant protagonisme en part a causa de les reclamacions de la ciutadania

Les primeres aproximacions a aquest tema, em van portar a pensar que aquest seria un treball molt centrat en el creixement de les noves ciutats des de la vessant del dret urbanístic, però el mateix procés de desenvolupament del treball m'ha portat a realitzar un anàlisi d'àmbit polític molt centrat en la legislació impulsada durant els últims temps, amb l'objectiu de construir ciutats més obertes, amb una gestió política a l'abast del ciutadà que sembla voler reclamar més participació en la vida pública de les ciutats.

Per tal d'enfrontar-me a un tema totalment desconegut, vaig començar aquest procés d'acostament buscant informació i ajuda a l'Administració local del meu poble, Sant Julià de Vilatorrada on, per sorpresa meua, per ells aquest era un terme molt llunyà i nuls coneixements en tenien. Aquest primer contacte em va servir per entendre que el concepte abstracte de Ciutat Intel·ligent està en vies de desenvolupament en les grans ciutats, però aquest encara no ha arrelat en poblacions de dimensions més reduïdes. Tenint una mica més clar, que no podria centrar la meua recerca en l'Administració més propera vaig començar un procés de buidatge molt més generalitzat que em va portar a conèixer els projectes que s'estan desenvolupant en grans ciutats com Barcelona, Saragossa i Bilbao. L'evidència que des de Barcelona s'estava treballant àmpliament en aquest tema em va portar fins a l'Oficina d'Atenció Ciutadana a presentar una instància, per obtenir més informació i així poder aprofundir-hi més. Aquest contacte em va servir per seguir avançant en el treball, vaig escollir Barcelona pel fet de ser pionera en transparència i dades obertes a nivell estatal, requisit indispensable per fomentar la implementació del concepte *Smart City* que va molt lligat a la transparència i a l'acostament de

l'administració als ciutadans. Entenent que la *Smart City* està estretament lligada a conceptes com la transparència de les administracions i la obtenció de dades obertes per part dels ciutadans, calia estudiar la legislació que estableix les regles que fan possible l'acostament progressiu dels governs a la ciutadania, tema en què es centra el projecte.

Aquest treball s'ha estimat oportú dividir-lo en quatre capítols. El primer d'ells s'ha volgut contextualitzar i posar de manifest la normativa que es desenvoluparà al llarg del treball. En el segon capítol, s'ha delimitat el concepte de Ciutat Intel·ligent. El següent capítol, s'ha relacionat el concepte de Ciutat Intel·ligent amb el Govern Obert com a paradigma de transparència, analitzant les corresponents lleis. I a l'últim i quart capítol, s'ha posat en context l'aplicació de la Llei en un ajuntament que lidera a Espanya el procés de transparència i dades obertes: Barcelona.

El buidatge de la informació s'ha fet mitjançant una cerca de diferents tipologies d'informacions que tractessin sobre: Ciutats Intel·ligents, Govern Obert, a més de la llei de transparència tan estatal com autonòmica. Els resultats obtinguts ens han proporcionat diferents tipus d'articles com d'estudis. Per altra banda, s'han buscat llibres que tractessin les Ciutats Intel·ligents de forma general i d'altres que parlessin sobre el Govern Obert de forma específica. Finalment, s'han fet un recull d'algunes publicacions periodístiques que ofereixen les últimes novetats sobre el tema en qüestió.

Les informacions dels articles electrònics s'han recopilat per mitjà de diferents cerques. A més a més s'han buscat en revistes electròniques que fessin referència a la Llei 19/2013 de transparència, accés a la informació i bon govern que va sorgir el 9 de desembre. La revista de: *Actualidad Administrativa: Gobierno Abierto y Open Data*, en són alguns dels recursos més utilitzats.

En general la recerca s'ha fet en català, castellà o anglès, posant com a paraules clau en els tres idiomes: *Smart City*, Ciutat Intel·ligent, Govern Obert, transparència, legislació de les Ciutats Intel·ligents, Llei 19/2013. També s'ha revisat la Llei 19/2014, de 29 de desembre de transparència, accés a la informació i bon govern.

Pel que fa als articles electrònics s'han trobat més resultats en anglès i en castellà. En canvi, en les informacions periodístiques i els llibres citats són en castellà. Un dels llibres més utilitzats per realitzar el treball ha estat el de: *Smart City: Hacia una gestión inteligente* i el de la *publicitat activa en la Llei de transparència, accés a la informació i bon govern*.

2. Règim jurídic general aplicable

La finalitat d'aquest treball és analitzar que tota ciutat per esdevenir intel·ligent necessita un Govern Obert això implica: participació, transparència en la gestió i obertura de dades. Resulta necessari abans de procedir a desenvolupar el treball, mencionar les lleis amb les quals es treballarà per portar-lo a terme.

En el primer capítol del treball i a on s'intenta analitzar el terme de Ciutat Intel·ligent, s'analitzarà com AENOR ha desenvolupat un seguit de normes i estàndards que permetran evolucionar en tots els àmbits de la ciutat (mobilitat, medi ambient, governs participatius i transparents...) establint indicadors per determinar si aquella ciutat reuneix els requisits necessaris per ser considerada amb l'adjectiu d'intel·ligent. L'objecte d'aquest estudi es centra en un dels àmbits, que és el govern, i en aquest context es busca que sigui transparent, per aconseguir-ho AENOR ha desenvolupat una normativa referent a dades obertes. No obstant s'analitzaran de forma genèrica les diferents normes que ha desenvolupat el Comitè Tècnic de Normalització, aquestes són:

En relació el Sub-Comitè referent a "Infraestructures" ha desenvolupat:

- PNE⁵ 178101 "Mètriques per les xarxes dels serveis públics."
- PNE178102 "Xarxes municipals multiservei."
- PNE 178103 "Infraestructures. Convergència dels sistemes de gestió."
- PNE178104 "Sistemes integrals de gestió de la Ciutat Intel·ligent."
- PNE 178105 "Accessibilitat universal, planejament urbà i ordenació del territori."
- PNE 178106 "Guies de especificacions per a edificis públics."

Respecte el segon Sub-Comitè de "Indicadors i Semàntica":

- UNE 17820 "Ciutat Intel·ligent. Definició, requisits i indicadors."

En el Sub-Comitè "Govern i Mobilitat" trobem les següents normes:

- UNE 178301 "Guia d'especificacions de dades obertes."
- PNE 178303 "Gestió d'actius de la ciutat. Especificacions."
- PNE 178.302 "Interoperabilitat de punts de recàrrega."

⁵És un estàndard tècnic creat pels Comitès Tècnics de Normalització.

I finalment en el Sub-Comitè “d’Energia i Medi Ambient” trobem la següent norma:

- PNE 178401 “Enllumenat públic. Tipologia de telecontrol segons zonificació.”⁶

Per tal d’aconseguir incloure les TIC a l’administració amb la finalitat de promoure la transparència a els ens públics s’incidirà en la Llei 27/2013 de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l’administració local; concretament l’article 25.

El segon bloc del treball relatiu el Govern Obert, es desenvoluparà la Llei 19/2013 de 9 de desembre, una llei que té per finalitat incrementar la transparència en l’activitat pública, garantir l’accés a la informació i establir obligacions de bon govern.

A l’Estat Espanyol disposem de lleis de transparència, anteriors i posteriors a l’Estat, aquestes lleis desenvolupades per les Comunitats Autònomes són les següents:

- Galícia: Llei 4/2006, de 30 de juny, de transparència i bones pràctiques a l’administració pública Gallega.
- Navarra: Llei Foral núm. 11/2012, de 21 de juny, de transparència i del govern Obert de Navarra.
- Extremadura: Llei 4/2013, de 21 de maig, de Govern Obert d’Extremadura.
- Catalunya amb la Llei 19/2014, de transparència i accés a la informació i bon govern, que entrarà en vigor l’1 de Juliol del 2015 per la Generalitat de Catalunya i pels altres ens públics, el desembre del mateix any.

⁶Associació Espanyola de Normalització i Certificació. (2014). *El paper de les normes en les ciutats intel·ligents*. Recuperat el 10 d’abril del 2015: <http://www.aenor.es/>

3. Anàlisi de la situació

3.1 Contextualització de les Ciutats Intel·ligents

És al segle XXI quan es comença a gestar el concepte de Ciutat Intel·ligent, com a solució per resoldre els problemes de sostenibilitat que sorgien a les ciutats i que es centraven fonamentalment en l'eficiència energètica i en la reducció de les emissions de carboni, és a partir d'aquest moment que la idea evoluciona juntament amb el desenvolupament tecnològic i ideològic en quatre eixos fonamentals interconnectats entre ells i que han de servir per afrontar els nous reptes de les grans ciutats. Aquests eixos són: la comunicació, el medi ambient, la transparència política i la socialització.

És en aquesta etapa, que es produeix l'expandiment accelerat de les TIC agilitzant el desenvolupament de plataformes, aplicacions que faciliten la comunicació amb l'entorn i les persones.

La comunicació, entesa com la idea de disposar d'una xarxa capaç de transmetre dades d'una manera efectiva, des de qualsevol punt i en qualsevol moment aprofitant, l'especialització dels nous models científics. L'any 1969 va sorgir la xarxa de computadores AR-PANET,⁷ es tractava d'un projecte antecessor d'Internet creat per encàrrec del departament de defensa dels Estats Units. L'any 1971 va néixer el correu electrònic, i el 1983 Internet; que permet per una banda, desenvolupar la comunicació i l'intercanvi d'informació i, per l'altra, la socialització de les noves tecnologies.⁸

Referent al medi ambient, la gran conscienciació de totes les capes socials en la protecció dels recursos escassos, esdevé un aspecte rellevant en el disseny de les noves conglomeracions humanes. Mostra d'això, són els acords de l'any 1992 coneguts com Agenda 21 en la declaració de Rio de Janeiro sobre el medi ambient; que es basa en uns principis de desenvolupament sostenible i pren la innovació tecnològica i la cooperació entre agents socials i econòmics com a eixos pel canvi, així com també la declaració de principis per la gestió sostenible dels boscos, que van ratificar 178 països en la Conferència de Nacions Unides sobre el medi ambient⁹.

⁷Advanced Research Projects Agency Network.

⁸Colado, S., Guitérrez, A., Vives C. J., Valencia E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 6-7.

⁹Organització de Nacions Unides. (2009). *Implementation of Agenda 21 the programme for the further implementation*. Recuperat el 27 de febrer del 2015 des de: http://www.un.org/esa/dsd/resources/res_pdfs/ga64/briefings/Implementation_of_Agenda21

Aquests principis segons el pacte (Agenda 21) s'han de centrar en:

- La infraestructura tecnològica: xarxes d'informació com a mecanisme de comunicació, plataformes intel·ligents, infraestructures ecoeficients.
- L'estratègia energètica: ús d'energies renovables, sistemes de emmagatzematge i aprofitament d'energia.
- La gestió i protecció dels recursos: ordenació del territori i dels recursos basada en criteris de sostenibilitat i cooperació entre administracions.
- La provisió de serveis: desenvolupament de nous models col·laboratius que permetin integrar els serveis públics i privats.
- El Govern: accessibilitat de les dades, transparència en la gestió i aplicació de polítiques sostenibles.¹⁰

És concretament en aquesta Cimera on es tracten temes sobre la participació en les xarxes de ciutats sostenibles i en la creació d'infraestructures urbanes a més de promoure la creació d'eines per un govern transparent i sostenible de manera que fomenti la integració de tots els membres de la societat. Per tant tot i existir propostes de planificació urbana per la optimització de la gestió de les ciutats, es pot dir que el concepte actual de Ciutat Intel·ligent neix a partir de la declaració de Río de 1992.

Referent a la transparència, no poden posar-se en pràctica tots aquests desafiaments sense la limpidesa política dels governs. La necessitat de fer partícips i coneixedors a la ciutadania de les decisions, resolucions i reglamentacions preses per les administracions, així com de la informació sobre els costos reals dels projectes i el maneig dels fons.

En el marc de l'administració pública, la diafanitat de les seves actuacions són un mecanisme que prevé actes de corrupció i que permet als residents conèixer el funcionament intern de les institucions.

La transparència avui dia, és una de les principals exigències dels ciutadans en relació als responsables polítics. A la vegada que motiva la implicació de tots els agents en la presa de decisions. Un govern transparent és aquell que lluita de forma sincera per encaminar el país cap a un veritable desenvolupament amb la finalitat d'augmentar la qualitat de vida dels seus habitants.

¹⁰Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 20 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

I en últim terme, la socialització, en el marc d'aquest nou disseny de ciutat, es fa necessària la conscienciació i la participació de les persones en les actuacions públiques imprescindibles per a l'adaptació del nou entorn social.

En el transcurs de l'any 2000, comencen a desenvolupar-se iniciatives de socialització virtual, com: *Facebook*, *Twitter*, *Google*, *LinkedIn*, etc. L'any 2001 es crea la *Wikipedia* i es converteix en la biblioteca digital més gran del món. Avui dia, *facebook* supera àmpliament els 600 milions d'usuaris, hi ha més de 200 milions de *blogs* actius; *youtube* compta amb més de 100 milions de vídeos.¹¹ Aquest augment de la socialització ha permès una capacitat de coneixement enorme que creix exponencialment.

Actualment, en aquest perfil digital, ja es parla de participació en les xarxes de ciutats sostenibles i en la creació d'infraestructures urbanes. També es promou la creació d'eines per un govern transparent i sostenible, així com la integració de tots els membres de la societat.

Durant el segle XXI el concepte d'*Smart City* es va desenvolupant en diferents institucions i organismes destacant la II Cimera Mundial de les Autoritats Locals, la Comissió de Ciutats Digitals i el programa Europeu 2020.

La primera es va celebrar a Bilbao el novembre del 2005 i s'emmarca dins d'un procés de reflexió global en relació a la societat de la informació impulsada per la Organització de Nacions Unides.¹² Aquesta Cimera,¹³ neix pel convenciment de que l'ús de les noves TIC és un dret universal que ha d'estar a l'abast de totes les persones i té com a objectiu acabar amb la "bretxa digital", que encara existeix. És a dir, s'intenta aconseguir l'accés a les infraestructures de la informació i del coneixement, i de les tecnologies per part de tots els ciutadans i és aquí on sorgeix l'Agenda Digital Local.¹⁴ L'any 2009 es canvia la denominació per la de: Comissió de Ciutats Digitals i del Coneixement. Aquesta es fonamenta principalment en quatre eixos:

- Difusió del model d'Agenda Digital Local.¹⁵

¹¹Colado, S., Guitérrez, A., Vives, C. J., Valencia, E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 6-7.

¹²D'ara endavant, ONU (Organització de Nacions Unides).

¹³D'ara endavant, WSIS (Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació).

¹⁴També anomenada e-local agenda.

¹⁵Dissenyada per promocionar la societat de la informació, tenint en compte el particular entorn socioeconòmic i cultural, basat en l'àmplia participació de ciutadans i actors socials, amb l'objectiu de promoure el desenvolupament sostenible.

- Identificar i potenciar els factors que fan les ciutats més innovadores.
- Posicionament de les ciutats com a líders en els processos d'innovació territorial.
- Creació d'una xarxa eficient de cooperació.¹⁶

Un dels objectius que té Europa és aconseguir unes ciutats més sostenibles, és a dir, que generin poques emissions de carboni i consumeixin menys energia. És a l'any 2008 quan la Unió Europea¹⁷ aprova el paquet de mesures sobre el canvi climàtic i energia. La iniciativa emblemàtica per una Europa eficient en l'ús dels recursos dins de l'Estratègia Europa 2020.¹⁸

“les ciutats tenen un paper crucial com a motors de l'economia, com a llocs de connectivitat, creativitat i innovació, i com a centres de serveis per les seves àrees circumdants. A causa de la seva densitat, les ciutats ofereixen un enorme potencial per a l'estalvi d'energia i l'avanç cap a una economia neutra en carboni. Les ciutats són, però, també llocs on es concentren problemes com la desocupació, la segregació i la pobresa. Les ciutats són, per tant, essencials per a l'èxit de la implementació de l'Estratègia Europa 2020.”

3.1.1 Problemàtica actual

Totes aquestes mostres i iniciatives internacionals sorgeixen per tal de crear ciutats més sostenibles, ja que les xifres actuals de previsió del creixement de la població incideixen directament en la necessitat de gestionar els recursos.¹⁹

D'acord amb l'informe del Departament d'Assumptes Socials i Econòmics de la Secretaria de les Nacions Unides²⁰ l'any 2007 per primera vegada a la història, la població urbana va superar la població rural al món. En aquest context s'espera que la demografia ascendeixi al 70% l'any 2050. El mateix informe adverteix que l'augment de la població de les ciutats pot esdevenir un autèntic problema, tret que s'aconsegueixi mantenir l'harmonia entre els aspectes social i ambiental de les localitats, així com entre els seus habitants.

¹⁶Colado, S., Guitérrez, A., Vives, C. J., Valencia, E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 6-7.

¹⁷D'ara endavant, UE.

¹⁸Comisió Europea. (2009). *Horitzó 2020*. Recuperat el 30 de març del 2015 des de: <http://ec.europa.eu/europe2020>

¹⁹Colado, S., Guitérrez A., Vives, C. J., Valencia, E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 5-18.

²⁰D'ara en endavant, DESA (Departament d'Assumptes Socials i Econòmics de la Secretaria de les Nacions Unides).

En un futur proper, com s'esmenta en el llibre Blanc,²¹ les ciutats representaran gairebé el 90% del creixement de la població mundial, el 80% de la creació de riquesa i el 75% del consum total d'energia.

Aquest dràstic augment de població comporta una sèrie de problemes àmpliament coneguts, com són: les dificultats en l'organització social, la gestió del territori i el deteriorament mediambiental. Arrel de tots aquests problemes, es planteja el repte de crear alternatives a la forma de gestionar les ciutats per tal d'afrontar l'augment de la població, la protecció del medi ambient i el malbaratament dels recursos. Amb la consciència que per aconseguir tot això, requerirà un model de viure més sostenible i per tant, una millor governança.

A Espanya, segons el llibre Blanc,²² l'esbós de futur és bastant similar, hi ha una previsió de que la població creixi fins al 2030 al 7,5%. Tal i com indiquen les dades es preveu que els habitants es trobin concentrats en grans metròpolis de manera que, la densitat de població augmenti un 23% i que dels 80 habitants per quilòmetre quadrat passi als 98. Segons aquestes dades s'espera que el percentatge de població urbana passi d'un 76% a un 82% en un termini d'aproximadament uns 20 anys.

És per això que, actualment, moltes ciutats estan intentant desenvolupar projectes innovadors per tal de poder resoldre aquests problemes. Les solucions impliquen la transformació de les ciutats d'avui en ciutats sostenibles, compromeses i participatives; en definitiva en Ciutats Intel·ligents. Així ho afirma també Pilar Conesa, directora de *l'Smart Cities* en el *World Congress*, esdeveniment organitzat cada any a Barcelona: Les *Smart Cities* no responen a una moda o són un luxe, responen a una necessitat crucial de desenvolupament de ciutats sostenibles utilitzant la intel·ligència, la innovació i la tecnologia per canviar models d'ús de recursos naturals i gestionar de forma més eficient, millorant el nivell de vida.²³

²¹Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 16 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

²²Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 16 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

²³Conesa, P. (2015). *El camí cap a les Smart Cities no té retorn, cal canviar els models energètic i de consum actuals*. Recuperat el 14 de gener del 2015 des de: <http://www.uab.cat/web/actualitat>

3.2 Definició i elements que integren una Smart City

La definició del concepte de Ciutat Intel·ligent ha anat evolucionant d'un concepte molt lligat a la tecnologia i l'eficiència dels recursos municipals cap a un concepte més ampli de gestió urbana, amb una visió holística²⁴ de la ciutat. Per a la actuació municipal és sinònim d'intel·ligència urbana.

La definició que proposa utilitzar el Comitè de Normalització és la següent:

“Ciutat Intel·ligent (Smart City) és la visió holística d’una ciutat que aplica les TIC per a la millora de la qualitat de vida i l’accessibilitat dels seus habitants i assegura un desenvolupament sostenible econòmic, social i ambiental en millora permanent. Una Ciutat Intel·ligent permet als ciutadans interactuar amb ella de forma multidisciplinària i s’adapta en temps real a les seves necessitats, de manera eficient en qualitat i costos, oferint dades obertes, solucions i serveis orientats als ciutadans com a persones, per resoldre els efectes del creixement de les ciutats, en àmbits públics i privats, a través de la integració innovadora d’infraestructures amb sistemes de gestió intel·ligent.”²⁵

Tot i així, no existeix un consens respecte al concepte o els elements mínims que han d'estar presents en una ciutat perquè pugui ser considerada intel·ligent. Però podem dir, que es basa en l'aplicació de les TIC per millorar la qualitat de vida dels seus habitants i assegurar un desenvolupament econòmic, social, ambiental i sostenible. Aquests són els elements comuns a totes les definicions. D'altra banda, el concepte exigeix una nova relació amb els ciutadans, proveïdors i treballadors públics basada en la transparència i la rendició de comptes.

L'Associació Espanyola de Normalització i Certificació està desenvolupant un document normatiu per establir un coneixement compartit de termes i definicions de Ciutats Intel·ligents. Això, ajudarà a construir una base forta per a la normalització futura i les bones pràctiques. Qui s'encarrega de portar-ho a terme, és el Sub-Comitè de “indicadors i semàntica.” Es tracta de la norma UNE 178.201, que té per objectiu arribar a una definició de Ciutat Intel·ligent utilitzant diferents enfocaments i recollir tots els aspectes que la caracteritzen, identificar un conjunt

²⁴És la concepció filosòfica que contempla un determinat camp d'estudi o reflexió com un tot que supera la suma de les parts.

²⁵(2015). Plan Nacional de Ciudades Inteligentes. Recuperat el 12 de desembre del 2014 des de: http://www.agendadigital.gob.es/planesactuaciones/Bibliotecaciudadesinteligentes/1.%20Plan/Plan_Nacional_de_Ciudades_Inteligentes.2015

d'atributs que permetin distingir-la inequívocament, dissenyar les mètriques que determinin els índexs d'intel·ligència de la ciutat, millorar la comunicació i l'enteniment en el camp de les ciutats intel·ligents. Tot i així, en funció de les característiques particulars de cada ciutat es construeix un model o un altre adequat a les seves circumstàncies específiques.

Segons, Rudolf Giffinger i Christian Fertner,²⁶ professors universitaris i membres del departament de desenvolupament territorial, infraestructures i planificació del medi ambient de Viena, descriuen com un dels models més internacionalitzats els que es basa principalment en l'aplicació íntegra de les sis característiques específiques de les sis àrees: govern, mobilitat, sostenibilitat, població, qualitat de vida i economia per que es pugui considerar Ciutat Intel·ligent. Per altra banda, segons l'informe de la direcció general per a polítiques internes del Parlament Europeu, de 2014²⁷ es considera que una ciutat és intel·ligent si té almenys una iniciativa que abordi una o més de les sis característiques esmentades anteriorment.²⁸

Es pot dir que una de les característiques fonamentals que defineixen una Ciutat Intel·ligent és un govern transparent i participatiu.

El govern (*Smart governance*)²⁹ ocupa un paper essencial dins d'una Ciutat Intel·ligent. En aquest context es busca un govern: transparent, dialogant, proper, comunicatiu i que creu en la participació i la corresponsabilitat. És per això, que s'utilitzen moviments com el Govern Obert i l'*open data* els quals afavoreixen l'intercanvi i l'aportació de dades a la Ciutat Intel·ligent (dades en format no textual, tals com el cens) i als seus habitants mitjançant la web. Aquestes dades són totalment públiques per tal de que es puguin utilitzar.³⁰

²⁶Giffinger, R. i Fertner, G. (2007). *Smart Cities*. Recuperat el 20 d'abril del 2015 des de: http://www.smart-cities.eu/download/smart_cities

²⁷(2014). *Mapping Smart Cities in the EU*. Recuperat el 12 de octubre del 2014 des de <http://www.smartcities.at/assets/Publikationen/Weitere-Publikationen-zum-Thema/mappingsmartcitie>

²⁸De les sis característiques enumerades, els projectes més comuns són els lligats a problemes europeus sobre béns públics. *Smart environment i smart mobility* representen, respectivament, el 21% i 33% de les iniciatives. Cadascuna de les quatre (*smart governance, smart economy, smart people i smart living*) és abordada en aproximadament un 10% de les ciutats intel·ligents.

²⁹Espanya es troba entre els països amb més projectes de *smart governance*, juntament amb França, Alemanya, Suècia i el Regne Unit; i d'iniciatives en *smart mobility*, juntament amb Hongria, Romania i Itàlia.

³⁰Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 20 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

Tot municipi haurà de desenvolupar les seves activitats en múltiples àmbits però només es consolidarà el seu èxit com a *Smart City* si ho aconsegueix d'una manera ordenada, coherent i coordinada amb tots els agents que participen en el procés. Per tot això, caldrà la implicació de tres forces facilitadores clau, en el progrés de tota Ciutat Intel·ligent:

- Persones: com a part fonamental de la societat activa i col·laborativa. A la vegada es poden classificar en funció de la grandesa de la població, per les edats, nivells d'estudis o la tendència demogràfica.
- Recursos: amb l'objectiu d'optimitzar i millorar l'eficiència econòmica de la ciutat. Per això és molt important, la gestió socio-econòmica, les col·laboracions públiques-privades per el finançament de projectes, les iniciatives d'innovació a la ciutat, el suport governamental.
- I finalment les Tecnologies de la Informació i la Comunicació com a mitjà complementari per aconseguir els objectius.³¹

Tal com diu, Andrés García Jaramillo,³² gerent sènior d'estratègia i màrqueting: una Ciutat Intel·ligent és aquella que s'assumeix a si mateixa com a complexa i que entén la interrelació que ha d'existir entre ciutadans, governança, energia, infraestructura, salut, mobilitat i arquitectura, dotant a cada element de la intel·ligència necessària per treballar en conjunt pel bé de la seva estabilitat i supervivència.

En definitiva, per poder parlar de Ciutat Intel·ligent és necessari que coexisteixin tots aquests elements, que no oblidem són els eixos que tota administració ha de cohesionar i implantar per tal que els nuclis urbans, siguin cada vegada més eficients i participatius.³³

3.3 Marc jurídic de les Ciutats Intel·ligents

Arrel de tots els problemes sorgits actualment a les ciutats, es creen normes amb l'objectiu de cobrir les necessitats existents en els diferents àmbits de la ciutat. En aquest treball es posarà

³¹Colado, S., Guitérrez, A., Vives, C. J., Valencia, E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 22-23.

³²Jaramillo, A. (2013). *Smart City*. Recuperat el 15 de març del 2015 des de: <http://eleconomista.com.mx/estados/smart-city>

³³Colado, S., Guitérrez, A., Vives, C. J., Valencia, E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo. Pàgs. 21-23.

especial atenció a un dels àmbits, que engloba tota ciutat, que és el govern, en aquest context es vol una administració translúcida, per això, s'incideix en crear una norma per obrir les dades al públic i que aquestes siguin reutilitzables, condició indispensable per aconseguir una ciutat transparent.

En termes genèrics, per tal de desenvolupar normes relacionades amb el desenvolupament de les ciutats intel·ligents, AENOR,³⁴ amb la col·laboració de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació³⁵ del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha desplegat el Comitè Tècnic de Normalització³⁶ on s'està desenvolupant una estratègia de normalització de les Ciutats Intel·ligents a Espanya. Aquest Comitè creat el 2012 elabora normes que permeten distingir si una ciutat és intel·ligent o no, com per exemple: fomentar l'ús de dades obertes o millorar l'eficiència energètica de l'enllumenat públic.

El Comitè està estructurat amb Sub-Comitès de: infraestructures, indicadors i semàntica, govern, mobilitat, medi ambient i destins turístics. Participen com a membres del Comitè tots els ajuntaments de la REC³⁷ i altres membres que s'han inscrit també en els grup de treball del sector TIC, empreses relacionades amb el desenvolupament de les ciutats, associacions empresarials, universitats, etc.

Una vegada incloses les TIC en les ciutats, es poden establir normes existents que cobreixen la major part dels àmbits d'una ciutat. Aquestes normes, es desenvolupen en els Comitès d'AENOR.

Els treballs de normalització en el Comitè s'estan abordant en els diferents Sub-Comitès, que estan elaborant diferents projectes de normes per tal de cobrir les necessitats existents. De moment disposem de la normativa que s'exposa a continuació:

³⁴Associació Espanyola de Normalització i Certificació, és una institució espanyola, privada, independent, sense ànim de lucre, que contribueix, mitjançant el desenvolupament d'activitats de normalització i certificació (N+C) a millorar la qualitat en les empreses, els seus productes i serveis, així com a protegir el medi ambient i, amb això, el benestar de la societat. Està reconeguda en els àmbits nacional, comunitari i internacional per al desenvolupament de les seves activitats, i acreditada per diferents organismes d'acreditació, entre ells l'entitat nacional d'acreditació.

³⁵D'ara endavant, SETSI.

³⁶AEN / CTN 178.

³⁷Xarxa Espanyola de Ciutats Intel·ligents.

En el Sub-Comitè referent a infraestructures ha desenvolupat:

- PNE³⁸ 178101 “Mètriques per les xarxes dels serveis públics.” Aquest projecte, estableix taules de mètriques aplicables a les xarxes dels serveis públics com, aigua, residus, energia, telecomunicacions i transport. Inclou, per a cada un dels indicadors, el rang de valors (valor pitjor i valor millor) i el valor lliardar, ambdós definits en base a la tecnologia actual, i un procediment per ponderar, puntuar i publicar el grau d’intel·ligència d’una xarxa de servei públic específica i del conjunt d’aquestes xarxes en una ciutat.
- PNE178102 “Xarxes municipals multiservei.” En el qual es desenvolupa els requisits essencials i opcionals d’una xarxa municipal multiservei.
- PNE 178103 “Infraestructures. Convergència dels sistemes de gestió.” Ens defineix les infraestructures, serveis i paràmetres de funcionament d’un edifici intel·ligent, tant residencial com terciari, que permeten la seva integració en una Ciutat Intel·ligent. També es contempen les infraestructures i espais urbans.
- PNE178104 “Sistemes integrals de gestió de la Ciutat Intel·ligent.” Defineix els usos i prestacions d’una plataforma integral, els tipus d’usuaris, rols i perfils, i els requisits generals de integració, determinant les limitacions (pel que fa a la interrelació amb els subsistemes externs /verticals i amb mòduls avançats de la pròpia plataforma).
- PNE 178105 “Accessibilitat universal, planejament urbà i ordenació del territori.” Aquest projecte té per objecte la integració de l’accessibilitat a la Ciutat Intel·ligent. Per això es defineixen les infraestructures, serveis i altres paràmetres necessaris, així com uns índexs per a la verificació d’aquesta accessibilitat.
- PNE 178106 “Guies de especificacions per a edificis públics.” Defineix les especificacions tècniques que es deuen contemplar en un nou edifici o reforma dels existents d’una manera global, distingint tres àrees principals: sistemes de telecomunicació, sistema d’energia i resta de serveis. (Seguretat electrònica, accessos, etc.).

³⁸És un estàndard tècnic creat pels Comitès Tècnics de Normalització.

Respecte el segon Sub-Comitè de indicadors i semàntica, disposem de la normativa:

- UNE 17820 “Ciutat Intel·ligent. Definició, requisits i indicadors.” Aquesta norma defineix termes per a les Ciutats Intel·ligents, incloent conceptes de Ciutat Intel·ligent a través de les diferents infraestructures i elements de sistemes i utilitzats al llarg de tots els canals de distribució de serveis. Això també cobreix materials, processos, metodologies i aplicacions i està dirigit a autoritats i planificadors de la ciutat, els compradors de serveis i solucions en la Ciutat Intel·ligent, així com als proveïdors de productes i serveis.

En el Sub-Comitè govern i mobilitat trobem les següents normes:

- UNE 178301 “Guia d’especificacions de dades obertes.” L’objecte i camp d’aplicació proposat és establir el conjunt de pautes concretes, en forma de vocabularis comuns, per la reutilització de documents i recursos d’informació elaborats o custodiats pel sector públic pel que ve denominant *open data*,³⁹ en l’àmbit de les Ciutats Intel·ligents. Seran exclosos de l’objecte i camp de aplicació les dades que poguessin estar sota l’empara de la Llei de protecció de dades.
- PNE 178303 “Gestió d’actius de la ciutat. Especificacions.” Especifica els requisits per establir, implementar, mantenir i millorar un sistema de gestió d’actius municipals, amb el propòsit de permetre a una entitat local comptar amb un enfocament sistemàtic per assolir una millora contínua en la gestió, incloent-hi tots els elements que componen l’inventari de béns i drets.
- PNE 178.302 “Interoperabilitat de punts de recàrrega.” Requisits mínims per a considerar interporable una infraestructura de recàrrega de vehicles elèctrics.

I finalment en el Sub-Comitè d’energia i medi Ambient trobem la següent norma:

- PNE 178401 “Enllumenat públic. Tipologia de telecontrol segons zonificació.” Recull els requisits mínims que ha de complir qualsevol sistema de telecontrol implantat per a la gestió de les instal·lacions d’enllumenat públic.⁴⁰

³⁹O també dades obertes.

⁴⁰Associació Espanyola de Normalització i Certificació. (2014). *El paper de les normes en les ciutats intel·ligents*. Recuperat el 10 d’abril del 2015: <http://www.aenor.es/>

La necessitat de crear normes és reconegut com un dels elements essencials per construir la transició cap a les ciutats intel·ligents. Les normes permeten a les ciutats comunicar-se entre elles, sent l'intercanvi d'informació un aspecte vital en el repte de les *Smart Cities* atès que els canvis i decisions que afronten les ciutats en aquest camí són molt comuns.

3.3.1 Llei 27/ 2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local

Tal i com s'ha vingut fent referència, la Ciutat Intel·ligent consisteix en incloure les TIC amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels seus habitants. L'actual marc jurídic, ofereix els instruments adequats per tal de poder incloure les TIC a l'administració pública i d'aquesta manera poder desenvolupar la ciutat denominada intel·ligent. L'ús de les TIC, s'entén com un recurs transversal per la correcta gestió, implementació i creixement d'una *Smart City*. Inicialment aquest concepte estava vinculat exclusivament a les TIC, però actualment la seva aplicació s'ha estès en termes de innovació, sostenibilitat i qualitat de vida.

La normativa que regula la inclusió de les noves tecnologies en els municipis és la Llei 27/2013, de 27 de desembre. I concretament l'article 25 lletra ñ de la Llei de bases de règim local, en la posterior redacció feta per la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local estableix que, els municipis per la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seves competències poden promoure activitats i prestar els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal, en els termes previstos en aquest article, recollits expressament a la lletra ñ: "*ñ) Promoció en el seu terme municipal de la participació dels ciutadans en l'ús eficient i sostenible de les tecnologies de la informació i les comunicacions.*"⁴¹ Es tracta d'una competència nova, d'acord amb els temps actuals, promovent l'ampliació de l'ús de les TIC entre tots els ciutadans, reduint així l'esclatxa digital existent i així aconseguir l'accés igualitari a les TIC que ha de ser un dels pilars del nou estat social.

L'administració pública, que és l'àmbit que ens interessa en aquest projecte, juga un paper transcendental pel desenvolupament de la societat de la informació, en dues àrees fonamentals: En primer lloc, com a usuària de les TIC amb la finalitat de promoure la transparència i la participació ciutadana. I per altra banda, té l'objectiu de fer polítiques que promoguin la inclusió de les TIC a la societat, a l'abast de tots els grups socials.

⁴¹Espanya. Llei 27/2013 de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de la Administració Local (BOE 30 de desembre de 2013, núm. 312, pàg. 106430-106473).

Per tant, es pot concloure, que aquestes, no constitueixen el factor dominant, per aconseguir l'èxit de la Ciutat Intel·ligent, sinó que són una eina complementària. L'èxit està en la innovació i el referent sempre és el ciutadà. Per això, és fonamental l'accés igualitari de tots a les TIC.

4. Les Ciutats Intel·ligents en relació amb el Govern Obert

4.1 Govern Obert

Un dels grans desafiaments en el context de les Ciutats Intel·ligents és la transparència,⁴² fent que governs i ens públics es mostrin accessibles i oberts a la ciutadania i no prenguin decisions d'esquena als ciutadans.⁴³ Per tal d'assolir una ciutat transparent és d'especial interès el moviment del Govern Obert.⁴⁴

En l'actualitat quan parlem de Govern Obert, segons Ramirez Alujas,⁴⁵ fem referència a certs principis que es manifesten en millorar els nivells de transparència i accés a la informació mitjançant l'obertura de dades públiques (per tal d'exercir control social i la rendició de comptes⁴⁶) i la reutilització de la informació del sector públic amb la finalitat de promoure la innovació i el desenvolupament econòmic, facilitar la participació de la ciutadania en el disseny i implementació de les polítiques públiques i incidir en la presa de decisions i afavorir la generació d'espais de col·laboració entre els diversos actors, particularment entre les administracions públiques, la societat i el sector privat.

Disposem de moltes definicions de Govern Obert, però la majoria d'elles coincideixen en definir-lo com un govern que té accessible la seva informació bàsica i que estableix espais de col·laboració i interacció amb la ciutadania.

L'aparició de les noves tecnologies (Internet, portal web) han esdevingut essencial per redefinir⁴⁷ la idea de Govern Obert. Ha estat una nova manera d'enfocar el tema de forma transversal i tractant d'aprofitar l'avenç tecnològic. D'una banda, perquè l'entorn digital

⁴²Intenta respondre a l'esgotament dels models tradicionals de governança.

⁴³Fins fa relativament poc, a mode exemplificatiu, a Espanya, no existia la cultura de la transparència, és a dir, era molt difícil accedir a saber en què es gastava els diners, etc.

⁴⁴Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 16 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

⁴⁵Ramirez, A. (2010). Innovación en la Gestión Pública y Open Government (Gobierno abierto): Una vieja nueva idea. *Revista Buen Gobierno*, 9, pàgs. 94-133.

⁴⁶La rendició de comptes és l'acte administratiu mitjançant el qual els responsables de la gestió dels fons públics informen, justifiquen i es responsabilitzen de l'aplicació dels recursos posats a la seva disposició en un exercici econòmic.

⁴⁷No és un concepte nou ni pel que fa als principis de transparència i participació ni pel que fa a l'ús de les TIC per enfortir la democràcia.

constitueix la infraestructura de base que facilita i fa possible un accés més fluid a la informació i la gestió del coneixement; i d'altra banda, pels valors subjacents que promou la cultura digital: pràctiques obertes, transparents, participatives i col·laboratives, tal i com estableix Tapscott i Williams.⁴⁸ Tot això és condició fonamental per a la construcció de Govern Oberts, però resulten del tot insuficients si en paral·lel no s'aconsegueixen introduir aquests valors, pràctiques i models de treball en la cultura política i administrativa de les institucions que configuren i sostenen l'actual sistema democràtic.

Bàsicament, es tracta d'obrir a través d'Internet la gestió dels assumptes públics a la ciutadania de manera que aquests puguin tenir major informació, coneixement i control sobre les actuacions públiques fent-los participants en aquesta gestió.

4.2 Canvis en l'administració

Tal i com ja s'ha esmentat anteriorment, Govern Obert és una nova manera d'entendre la relació entre administració i ciutadania. Esdevenir un Govern Obert implica un gran canvi cultural i de mentalitat, gairebé podríem afirmar que és un dels canvis més importants que han succeït mai en l'àmbit dels ens públics. Consisteix en un canvi de mentalitat pel que la ciutadania és considerada un actor amb capacitat per dialogar, decidir i assumir la seva responsabilitat, participant en la construcció conjunta de la ciutat. Cosa impensable fa uns anys, que simplement era un ciutadà passiu. Actualment, el ciutadà pot assumir un paper actiu en les qüestions públiques, això també comporta un canvi pels professionals públics que han de adequar i transformar la seva manera de treballar.

Tal i com afirma el consistori barceloní, aquest concepte implica adaptar molts protocols i processos en la prestació de serveis públics, un canvi en el que l'administració pública mostra la voluntat d'implicació dels ciutadans i ciutadanes en afers públics.

Govern Obert no és només un canvi tecnològic d'obertura de nous canals de relació o de simplificació administrativa, com el cas de l'Administració electrònica, sinó que consisteix en un canvi d'actitud i de model de governança. La finalitat és implementar la seva filosofia a tots els ens públics i a tots els àmbits de contacte amb els ciutadans.⁴⁹

⁴⁸Tapscott, D., Williams, A.D. (2011). *Macrowikinomics: Nuevas fórmulas para impulsar la economía mundial*, Paidós, Barcelona.

⁴⁹Barcelona, A. (2015). *Govern Obert: governar amb les persones*. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia>

En un model de Govern Obert l'administració ha de ser oberta, el qual significa tenir canals per tal de que els ciutadans puguin participar, puguin expressar la seves inquietuds. No obstant també és necessari una actitud positiva de servei que permeti, no només respondre, sinó interioritzar allò que estan dient els ciutadans.

4.3 Principis de Govern Obert

El Govern Obert es sustenta bàsicament en tres pilars:

- Transparència
- Participació
- Col·laboració

La transparència, sens dubte, és el pilar fonamental ja que és el que fa possible l'existència de la participació i la col·laboració. No és possible participar i col·laborar en projectes o accions de govern quan no es coneixen, per això la transparència és el principi el qual els governs han donat més importància.

4.4 Llei de transparència

Per entendre el concepte de transparència en el context de Govern Obert és necessari retrocedir en el temps. Hi ha antecedents en alguns innovadors i investigadors polítics del concepte d'obertura de govern dels anys 70 del segle XX, especialment al Regne Unit⁵⁰ i als Estats Units d'Amèrica.⁵¹

Però podríem dir, que el naixement de Govern Obert i transparència està connectat amb la declaració del President Barack Obama en el memoràndum: *for transparency and Open Government* l'any 2009 en el qual feia difusió dels termes de transparència, participació i

⁵⁰Per exemple, es pot consultar la referència de Chapman, Richard, A. i Hunt, M. (1987). *Open government a study of the prospects of open government with in the limitations of the British political sistem*. Ed. Routledge, London, UK.

⁵¹Estats Units és el màxim exponent del dret d'accés de la informació amb la Llei *Freedom Of Information*. Es va promulgar el 1966 i és una de les primeres Lleis de regulació del dret d'accés a la informació, estipula que qualsevol persona té dret a sol·licitar accés als registres i la informació de les agències federals, sempre que aquests registres no estiguin protegits per una exempció o exclusió de la FOIA. Una Llei que obliga ara a arxivar totes les comunicacions que es realitzin en l'Administració per a la posterior consulta a petició de qualsevol ciutadà. Ha estat una font d'inspiració a la regulació establerta posteriorment en altres països.

col·laboració, amb la finalitat d'enfortir la democràcia i potenciar l'eficiència en el govern. Aquests tres principis són les característiques bàsiques de tot Govern Obert.

El memoràndum d'Obama va marcar un abans i un després a l'hora d'impulsar el model de Govern Obert i transparència: *Memorándum for Transparency and Open Government* del 21 de Gener del 2009 expressava el que segueix:

“La meva Administració està compromesa a crear un nivell sense precedents d'obertura en el Govern. L'objectiu és garantir la confiança pública i establir un sistema de transparència, participació pública i col·laboració. L'obertura enfortirà la democràcia i promourà l'eficiència i eficàcia en el govern”⁵²

Aquesta directiva posa les bases del que avui en dia són els eixos d'acció d'un Govern Obert: transparència, col·laboració i participació. El mateix memoràndum indicava que tots els governs Americans havien de ser:

Transparents (saber):

“Promou la rendició de comptes i proporciona informació als ciutadans del que el govern està realitzant, considera que la informació del Govern Federal és un bé nacional i per consegüent l'Administració haurà d'adoptar les mesures apropiades, de conformitat amb la Llei i la política per divulgar àgilment la informació de forma que el públic pugui trobar-la i utilitzar-la fàcilment. S'ha d'aprofitar per part de departaments executius i agències, les noves tecnologies per informar sobre les seves operacions i disponibilitat pel públic, així com la informació de major utilitat.”

Participatius (formar part):

“La participació pública augmenta l'eficàcia del Govern i la millora de la qualitat de les seves decisions. Cal aprofitar el coneixement que té la societat per a l'elaboració de les polítiques públiques.”

Col·laboratius (contribuir):

“Els Nord-americans han de col·laborar activament amb la feina del Govern. Els departaments executius i agències han d'utilitzar eines innovadores, mètodes i

⁵²Obama, B. (2009). *Transparency and open government*. Recuperat el 30 de març del 2015 des de: https://www.whitehouse.gov/the_press_office/TransparencyandOpenGovernment/

sistemes per cooperar entre si en tots els nivells de govern i amb les organitzacions sense fi de lucre, empreses i particulars del sector privat.”

Molts governs americans han iniciat processos de transparència i obertura de dades. El Portal *data.gov* (Administració Federal Americana) és el Portal que més conjunts de dades ha obert a tot el món de forma reutilitzable.

A Espanya no ha estat fins el segle XXI, i la crisi econòmica en particular, que s’ha incidit directament en la transparència en l’administració, tot i ja comptar amb alguns preceptes. Tal com indica José Ángel Martínez Usero;

“El procés comença amb la Constitució de 1978,⁵³ i continua amb una sèrie de Lleis sobre llibertat d’informació relacionats amb la gestió dels serveis de l’administració pública, el tractament automatitzat de les dades personals, l’accés a la informació medi ambiental,⁵⁴ així com altres legislacions. Aquest paquet legislatiu en certa manera ha contribuït a fomentar i millorar la llibertat d’informació en el context públic i privat Espanyol.”⁵⁵

Però, no ha estat fins l’any 2013 que Espanya no ha comptat amb una FOI “*Freedom of information*”⁵⁶ aquesta és l’actual Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que s’analitzarà a continuació.

⁵³Article 105.b) CE “El acceso de los ciudadanos a los archivos y registros administrativos, salvo en lo que afecte a la seguridad y defensa del Estado, la averiguación de los delitos y la intimidad de las personas.” I no desenvolupat per Llei orgànica amb posterioritat.

⁵⁴Espanya, Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d’accés a la informació, de participació pública i d’accés a la justícia en matèria de medi ambient. (BOE de 19 de juliol de 2006, núm. 171, pàgs. 27109-27123).

⁵⁵Martínez, Usero, J. (2006). Evolution of freedom information related law in Spain: new prospects for a more open government. 2. Pàg. 45.

⁵⁶El màxim exponent en matèria de transparència va ser Estats Units amb el dret d’accés a la informació “Freedom Of Information (FOIA)” llei promulgada el 1966.

4.4.1 Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern

Espanya actualment compta amb la Llei 19/2013, de 9 de desembre,⁵⁷ de transparència, accés a la informació i bon govern; una llei de mínims, bàsica i modernitzadora.⁵⁸ En termes de dret comparat, Espanya ha estat un dels últims països a incorporar una llei de transparència de l'ordenament jurídic, ja que actualment només Xipre i Luxemburg no disposen d'una normativa d'aquest estil.⁵⁹

La Llei 19/2013 comporta un canvi de paradigma entre les relacions d'administració i de ciutadania i té per objecte ampliar i reforçar la transparència de l'activitat pública, regular i garantir el dret d'accés a la informació relativa a aquella activitat i establir les obligacions de bon govern que han de complir els responsables públics.

4.4.1.1 Context sociològic

Tal i com manifesta, Javier Brines Alminñava,⁶⁰ s'ha de posar de manifest la constant i creixent pressió social que, des de fa bastants anys, diversos moviments d'organitzacions no governamentals, com per exemple: grups socials, associacions, formacions polítiques, mitjans de comunicació i part de la doctrina, que venien reclamant una major transparència i un reconeixement formal del dret d'accés a la informació pública.

A mode d'exemple, la transparència Internacional a Espanya en el pla de les formacions polítiques, posa de manifest que la transparència no ha deixat d'estar present en el centre de ponències polítiques i programes electorals de diferents partits.⁶¹ Un dels lemes més repetits pel

⁵⁷Espanya, Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i Bon govern(BOE de 10 de desembre de 2013, núm. 295, pàgs. 97922-97952).

⁵⁸El deu de desembre de 2015 obligarà a tot el territori nacional i totes les institucions incloses en el seu àmbit d'actuació. Estat vigència desembre del 2014 i Comunitats Autònomes vigència desembre 2015.

⁵⁹Han faltat deu legislatures per tal de fer una llei de transparència.

⁶⁰Brines, J. (2014). Análisis de la Ley 19/2013 de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 890-891.

⁶¹En els diversos programes presentats pels partits per les eleccions generals de 2008, el PSOE, CIU i Ciutadans proposaven l'aprovació d'una Llei d'accés e IU una reforma de la regulació actual en la Llei de règim jurídic de les Administracions públiques i del procediment administratiu comú. En el programa del partit socialista en el Govern en les tres últimes legislatures figurava el compromís d'aprovar una Llei d'accés a la informació, que s'aplicarà a tots els poders i autoritats públiques i entitats sostingudes en fons públics. El Partit Popular també ho contemplava en el seu programa el 2012.

moviment 15-M,⁶² amb l'ocasió de les últimes eleccions generals, va ser el de "transparència", en especial l'econòmica.⁶³ Orientades a un major protagonisme del ciutadà de carrer, davant del poder i en especial per denunciar, combatre i avortar conductes abusives i corruptes pels que tenen el poder, especialment econòmic. A més la corrupció i la falta de confiança en la classe política han estat arguments de pes específic per tal de reclamar una legislació en matèria de transparència.⁶⁴

Segons el baròmetre⁶⁵ del CIS⁶⁶ la corrupció a l'Estat espanyol constitueix la segona preocupació per la ciutadania, després de l'atur, que ocupa la primera posició. La confiança actual dels ciutadans en la classe política és un bé cada dia més escàs i constitueix un problema difícil de resoldre.

La LTBG té com a objectiu principal que la ciutadania recuperi la confiança i torni a creure en la classe política, creant valor econòmic i social a partir de les dades públiques que ofereix l'administració.

Només un ciutadà amb coneixements en els assumptes públics es pot comprometre amb el desenvolupament polític i social del seu país i només un govern totalment transparent pot oferir als ciutadans suficients motius i dades sobre la seva gestió que permetin a aquests opinar i participar amb confiança, coneixement de causa i suficient criteri.⁶⁷

⁶²També anomena't moviment dels indignats, sota el lema "Democracia Real ya" amb la intenció de promoure una democràcia més participativa allunyada del bipartidisme PSOE-PP i del domini de bancs i corporacions, així, com una autèntica divisió de poders i altres mesures amb l'intenció de millorar el sistema democràtic.

⁶³"Una societat sense transparència és una societat sense informació, i sense informació l'economia no funciona. Si no hi ha informació, no hi ha transparència, si no hi ha transparència no hi ha confiança, i si no hi ha confiança el govern no pot fer la seva feina, i així és impossible aconseguir l'èxit econòmic" Joseph Stiglitz, Nobel d'Economia, paraules pronunciades l'any 2008 durant el fòrum "Governabilitat democràtica per un creixement amb equitat", organitzat pel programa de Nacions Unides pel Desenvolupament (PNUD).

⁶⁴La Llei 19/2013 de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern té tres objectius fonamentals: recuperar la legitimitat per l'acció de govern i reduir la desconfiança política i institucional, prevenir al corrupció i reforçar l'eficiència governamental.

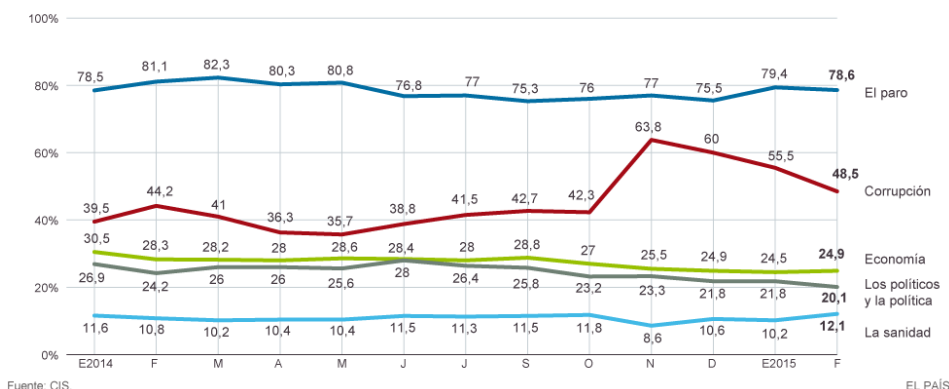
⁶⁵Baròmetre on consten els problemes que preocupen més els Espanyol, el febrer del 2015.

⁶⁶Centre d'Investigacions Sociològiques.

⁶⁷Brines, J. (2014). Análisis de la Ley 19/2013 de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 891-892.

PRINCIPALES PROBLEMAS DE ESPAÑA

Tres respuestas por entrevistado. En %

Font: CIS

4.4.1.2 Context jurídic

Espanya, tot i no tenir una Llei de transparència fins l'any 2013, comptava amb una sèrie de normes sectorials, que garantien l'accés a la informació. A mode exemplificatiu en la lectura del preàmbul de la LTBG, es desprèn que no era la intenció del legislador realitzar un canvi legislatiu: *regula el dret d'accés a la informació pública que, tot i això, ja ha estat desenvolupat en altres disposicions del nostre ordenament [...] la Llei, per tant, no parteix del no-res ni satisfà un buit absolut, sinó que aprofundeix en el ja aconseguit, suplint les seves mancances, esmenant les deficiències i creant un marc jurídic d'acord amb els temps i els interessos ciutadans.*⁶⁸

Tal i com es pot veure, no partim del no res, sinó que podem trobar una sèrie de normatives. No obstant aquesta és escassa, tal i com es veurà a continuació:

En primer lloc cal fer referència a la Constitució Espanyola de 1978 en l'article 105.b) en el que es reconeix el dret d'accés a la informació.

En segon terme i fent un paral·lelisme amb l'actual LTBG, que s'estructura en tres pilars: publicitat activa, accés a la informació pública i bon govern, abans de l'actual Llei existien els tres àmbits mencionats, no obstant, sota cap denominació. En relació a la publicitat activa, regulat a l'actual LTBG, comptàvem amb la Llei de contractes del sector públic RDL 3/2011, de 14 de novembre, aquesta obligava a fer publicitat dels contractes des de l'any 2003, la Llei

⁶⁸Espanya, Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (BOE de 10 de desembre de 2013, núm. 295, pàgs. 97922-97952).

38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions, la Llei 5/2006, de 10 d'abril, de conflictes d'interessos i la Llei de l'estatut bàsic de l'empleat públic, de 27/2007,⁶⁹ de 12 d'abril, per la provisió de llocs en l'Administració de l'Estat obligava a publicar els concursos i procediments de provisió.

En segon lloc i referent a l'àmbit d'accés a la informació, regulat a la LTBG, comptàvem amb la Llei de règim jurídic de les administracions públiques —article 37—, que establia l'accés a la informació però amb grans deficiències, ja que es limitava a documents relacionats amb procediments acabats i arxivats, i exclouïa del dret d'accés dels documents que continguessin dades relatives a la intimitat de les persones i requerissin un interès legítim directe per accedir a documents de caràcter nominatiu. També determina que aquest dret d'accés està limitat per raons d'interès públic, per interessos de tercers més dignes de protecció o quan així ho estableixi una Llei, i enumera en el seu apartat cinquè, determinats supòsits en què l'accés també queda exclòs.

Totes aquestes traves i condicionants situen a la regulació espanyola a la rereguarda de les modernes regulacions d'accés a la informació pública. No és d'estranyar que aquesta regulació, defectuosa i introduïda sense autonomia en una norma "burocràtica", hagi passat desapercebuda i hagi estat incapaç de generar una cultura de la transparència, ni en els ciutadans ni en l'administració. Juntament amb aquesta regulació, cal esmentar la Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient; la Llei 11/2007 de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics, que consagra el principi de transparència i l'ús intensiu de mitjans electrònics per facilitar la informació entre administració i ciutadania; i la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic.

I en últim terme, referent al bon govern, disposàvem d'un acord del Consell de Ministres del 18 de febrer del 2005. No obstant, la LTBG defineix aquest dret de forma molt més extensa, establint una regulació completa i exhaustiva.

⁶⁹Brines, J. (2014). Análisis de la Ley 19/2013 de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 892-893.

Publicidad activa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ley de contratos del sector público RDL 3/2011, de 14 de noviembre ✓ Ley 38/2003, de 17 de noviembre, General de Subvenciones ✓ Ley 5/2006, de 10 de abril, de conflictos de intereses ✓ EBEP, 27/2007, de 12 de abril
Acceso a la información	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común ✓ Ley 27/2006, de 18 de julio, por la que se regulan los derechos de acceso a la información, de participación pública y de acceso a la justicia en materia de medio ambiente ✓ Ley 37/2007, de 16 de noviembre, sobre reutilización de la información del sector público
Buen Gobierno	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Código de Buen Gobierno. Acuerdo de Consejo de Ministros de 18 de febrero de 2005.

Font: Conferència sobre transparència i bon govern d'Ester Arizmendi⁷⁰

4.4.1.3 Naturalesa del dret d'accés a la informació

El legislador ha entès que aquest dret no comporta un desenvolupament directe a la llibertat d'informació de l'article 20 de la Constitució Espanyola, sinó que es troba a l'article 105.b de la CE i com a tal no es troba incorporat dins els drets fonamentals de la Constitució Espanyola, sinó en el títol IV referent al Govern i a l'Administració.

No obstant, no han faltat arguments que discrepen amb aquesta decisió, qualificant el dret d'accés a la informació com un dret fonamental gairebé autònom, fundat en la pròpia jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans en el marc de l'article 10 de la Convenció Europea de Drets Humans. Així com en la pròpia Carta Europea de Drets Fonamentals, els que sustenten aquesta tesis mantenen que del que es tractava era de desenvolupar el dret a rebre informació, que es troba en l'article 20.1.d de la CE, en lloc del dret a saber que té conseqüències jurídiques notablement diferents.⁷¹

⁷⁰Arizmendi, E. M. (2014). *Conferencia sobre transparencia y buen gobierno*. Recuperat l'1 d'Abril de 2015 des de: <https://www.youtube.com/watch?v=GA0a38CXXzc>

⁷¹Brines, J. (2014). Análisis de la Ley 19/2013 de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 893-894.

4.4.1.4 Composició de la Llei de transparència

Aquesta Llei la podem subdividir en tres grans blocs: el primer bloc és la transparència en l'activitat pública, que regula dues figures: la publicitat activa i el dret d'accés a la informació pública. Ambdues formen part del que es denomina polítiques de dades obertes i estan interrelacionades: com més publicitat activa,⁷² menys necessitat de sol·licitar documents, i com menys publicitat activa, més demanda i més litigiositat. El segon bloc, tracta sobre el bon govern com a codi de bones pràctiques i establint un sistema d'infraccions i sancions en aquest àmbit. Finalment, en l'últim bloc es regula la composició i el funcionament del Consell de Transparència i Bon Govern.

4.4.1.5 Bloc I: Publicitat activa

En l'àmbit relacionat amb la publicitat activa es subdividirà en dos apartats: en primer lloc l'àmbit subjectiu i posteriorment l'objectiu. L'àmbit subjectiu de la Llei —article 2—, inclou tots els subjectes clàssics que integren el sector públic: administracions públiques, entitats de dret públic vinculades a aquestes i corporacions de dret públic. A més, societats mercantils, fundacions i associacions i determinats òrgans del poder legislatiu i judicial, en referència a les seves activitats subjectes al dret administratiu, així com altres òrgans constitucionals i estatutaris, entre els quals podem destacar la Casa de Sa Majestat el Rei, el Congrés dels Diputats, el Consell General del Poder Judicial, el Banc d'Espanya o el Defensor del Poble. Així mateix, la Llei preveu que determinades obligacions de publicitat activa resultin aplicables també a partits polítics, organitzacions sindicals i organitzacions empresarials, com també a entitats estrictament privades que reben ajudes o subvencions públiques que superin un determinat llindar —article 3.

Referent a l'àmbit objectiu, entenem que és aquella informació que ha de ser objecte de publicitat, es distingeix segons el tipus de subjecte de què es tracti però, en línies generals, ha de ser una informació actualitzada, comprensible, fàcilment accessible i gratuïta —article 5. La Llei fa referència a tres categories d'informació: informació institucional, organitzativa i de

⁷²La publicitat activa, amb dades reutilitzables i una forta interoperativitat, és la via més adequada per generar transparència en aquest començament del segle XXI. Encara que la publicitat activa no esgota totes les possibilitats de dades obertes —el dret d'accés també forma part d'aquesta política—, avui dia és gairebé sinònim de l'obertura de documents, és a dir, de documents lliurement disponibles i reutilitzables.

planificació —article 6—, informació de rellevància jurídica —article 7— i informació econòmica, pressupostària i estadística, —article 8.⁷³

L'instrument que preveu la Llei per tal de fer efectiva la publicitat activa és el Portal de Transparència que, en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat centralitza tota la informació que s'ha de fer pública en els termes establerts reglamentàriament. També s'hi ha de publicar tota aquella informació que és sol·licitada amb més freqüència. L'Administració General de l'Estat, les Administracions de les Comunitats Autònomes i les entitats que integren l'Administració local adoptaran mesures de col·laboració pel compliment de les seves obligacions en publicitat activa, —article 10. De conformitat amb l'article 11 de la Llei, la informació publicada en el Portal de la Transparència s'adequarà als principis d'accessibilitat, interoperabilitat i reutilització.⁷⁴

4.4.1.6 Bloc I: Dret d'accés a la informació pública

La segona vessant de la Llei de transparència regula el dret d'accés a la informació, i agafa com a punt de partida que tothom té dret a accedir a la informació pública en els termes que preveu l'article 105.b de la Constitució Espanyola, accés als arxius i registres sempre i quan no afecti a la seguretat nacional, defensa de l'Estat, esbrinament de delictes i intimitat de les persones — article 13.

“todas las personas tienen derecho a acceder a la información pública, en los términos previstos en el artículo 105.b) de la Constitución Española, desarrollados por esta Ley”

Posteriorment la Llei ens defineix què entén per informació pública: són documents o continguts, de qualsevol format o suport que obri en poder de qualsevol dels subjectes obligats i que hagi sigut elaborada o adquirida en exercici de les seves funcions públiques.

Però aquest dret d'accés no és absolut i com a tal es podrà limitar quan el seu exercici pugui perjudicar la protecció de determinades matèries relacionades amb interessos superiors, en concret: seguretat nacional, defensa, relacions exteriors, seguretat pública, prevenció, investigació i sanció dels il·lícits penals. La igualtat de les parts en els processos judicials i la tutela judicial efectiva, les funcions administratives de vigilància, inspecció i control, els

⁷³Valle Ares, G. (2014). Ámbito subjetivo de la transparencia de la actividad pública. *Revista jurídica de Castilla y León: transparencia y acceso a la información pública*, 33, pàgs. 5-9.

⁷⁴Villoria, M. (2014). *La publicitat activa en la Llei de transparència, accés a la informació i bon govern: possibilitats i insuficiències: Govern Obert*, (1). Barcelona: Generalitat de Catalunya.

interessos econòmics i comercials, la política econòmica i monetària, el secret professional i la propietat intel·lectual i industrial, la garantia de la confidencialitat o el secret requerit en processos de presa de decisions, i la protecció del medi ambient, —article 14. En aquest sentit, quan la informació sol·licitada pugui afectar les matèries esmentades, l'exercici del dret d'accés serà sotmès a una ponderació⁷⁵ dels interessos en joc, de manera que l'accés serà concedit o denegat, atenent, principalment, a la concurrència d'un interès públic o privat superior que justifiqui l'accés. S'hauran de tenir en compte les circumstàncies que concorrin en cada cas, de manera que les resolucions concretes que es dictin en aquest àmbit tindran una gran rellevància, ja que subministraran un marc per interpretar els límits sotmesos al dret d'accés.⁷⁶

En segon lloc, preveu que si els documents consten dades personals, —l'article 15—, estableix una sèrie de regles per permetre o denegar aquest accés a la informació pública i es remet a la regulació de la Llei Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal. Si en el document hi ha dades, de les considerades especialment protegides per l'article 7.2 de la Llei Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal (ideologia, afiliació sindical, religió i creences), es requerirà el consentiment exprés i per escrit de l'afectat, a menys que amb anterioritat a la sol·licitud d'accés, l'afectat hagués fet públiques aquestes dades.

En el cas que es tracti de dades especialment protegides recollides en l'article 7.3 de la Llei Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal (origen racial, salut i vida sexual) o dades relatives a la comissió d'infraccions penals o administratives, que no comportin l'amonestació pública de l'infractor, es requerirà el consentiment exprés de l'afectat o que ho empari una norma amb rang de Llei.

Fora d'aquests casos, llevat que l'accés es concedeixi prèvia dissociació de les dades personals, s'estableix una ponderació entre el menor dany causat entre el dret a la protecció de dades i el legítim dret dels ciutadans a accedir a informació pública basant-se en les següents regles: el menor perjudici al patrimoni històric, justificació de fins històrics, científics o estadístics i

⁷⁵Significa posar a la balança un dret i un altre i establir la línia d'equilibri, en aquesta ponderació hi ha elements fonamentals: l'interès de la ciutadania de conèixer les dades, i d'altra banda, està el dret del ciutadà a protegir la seva intimitat.

⁷⁶Araguàs, I. (2014). Deu aspectes claus de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://blocs.gencat.cat/blocs/AppHP/eapc-rcdp/2014/01/13/deu-aspectes-clau-de-la-llei-192013-de-9-de-desembre-de-transparencia-acces-a-la-informacio-publica-i-bon-govern-irene-araguas-cat-es/>

menor perjudici dels drets dels afectat i la seva major garantia —article 15.3. Per tant, com es pot veure, aquest dret d'accés no té caràcter absolut.

En relació al procediment per accedir a la informació administrativa té com a norma general el silenci negatiu —articles de 17 a 22. El procediment per fer efectiu el dret d'accés s'inicia amb una sol·licitud de l'interessat, aquesta es pot presentar per qualsevol dels mitjans que permeti tenir constància de la identitat del sol·licitant, la informació que es sol·licita i una adreça de contacte, preferentment electrònica, als efectes de comunicacions. No és necessari motivar la sol·licitud, tot i que es preveu que, en el moment de resoldre la sol·licitud es puguin tenir en compte els motius al·legats —article 17.

L'article 18 de la Llei incorpora la no admissió a tràmit, mitjançant resolució motivada, les sol·licituds que tingui per objecte: la informació en curs d'elaboració o de publicació general, informació de caràcter auxiliar o de suport (notes, esborranys...), informació per a la divulgació de la qual sigui necessària una acció prèvia de reelaboració. Si es dirigeix a un òrgan que no té en el seu poder la informació sol·licitada i desconeix quin és l'òrgan competent i finalment quan la sol·licitud sigui manifestament repetitiva o tingui caràcter abusiu no justificat en la finalitat de transparència de la Llei, previsió que està formulada en uns termes excessivament amplis.

Respecte a la tramitació, —article 19—, estableix, que si la sol·licitud es refereix a informació que no estigui en poder del subjecte al qual s'adreça, aquest l'ha de remetre al competent, si el coneix ha d'informar d'aquesta circumstància al sol·licitant. En el cas que la sol·licitud no identifiqui de manera suficient la informació, s'ha de demanar al sol·licitant que la concreti en un termini de deu dies. En cas que la informació sol·licitada pugui afectar drets o interessos de tercers es donarà trasllat per fer les al·legacions corresponents en un termini de quinze dies.

En relació a la resolució, —article 20—, es preveu amb caràcter general, un termini d'un mes per resoldre les sol·licituds d'accés, prorrogable per un altre període igual quan ho exigeixi el volum o complexitat de la informació sol·licitada. En el cas que no es respongui dins del termini, la Llei determina que el sentit del silenci sigui negatiu, podent ésser la denegació de l'accés, tant expressa com presumpta, on es pot interposar una reclamació davant el Consell de Transparència i Bon Govern, amb caràcter potestatiu i previ a la seva impugnació en via contenciosa administrativa —article 24.

4.4.1.7 Bloc II: Bon Govern

La Llei reuneix en el títol II de la LTBG un conjunt de principis ètics i d'actuació que han de presidir la tasca dels membres del Govern, Secretaria d'Estat i alts càrrecs de l'Administració General de l'Estat, de les Comunitats Autònomes i de les Entitats Locals. Aquests principis ètics i d'actuació es converteixen amb aquesta Llei en normes legals, —article 25 i 26 a i b.

També es preveu un apartat sobre el règim de sancions en cas d'incompliment de la normativa en matèria de: conflicte d'interessos, les obligacions en matèria de gestió de fons públics i del règim disciplinari que, s'entén que, ha de ser aplicable a alts càrrecs. A l'article 27, consten les infraccions en matèria de gestió econòmica pressupostària i infraccions disciplinàries. Les infraccions disciplinàries es divideixen en: molt greus, greus i lleus. Respecte de les molt greus (com per exemple fer prevaler la condició d'alt càrrec per obtenir un benefici indegut), es preveu com a sanció la destitució i la impossibilitat d'ocupar un alt càrrec o assimilat per un període entre cinc i deu anys —article 29.

En aquest àmbit, té especial importància el Ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, a qui correspon incoar i resoldre l'expedient disciplinari quan el presumpte responsable sigui una persona al servei de l'Administració General de l'Estat; o bé, quan l'alt càrrec sigui membre del Govern o Secretari d'Estat, correspon proposar la incoació al Consell de Ministres, òrgan competent per acordar la incoació i també per a dictar resolució. En el cas de l'administració autonòmica i local, la Llei es remet a la seva pròpia normativa —article 31.⁷⁷

4.4.1.8 Bloc III: Consell de Transparència i Bon Govern

I per últim el títol III de la Llei està dedicat al Consell de Transparència i Bon Govern, òrgan que té encomanat promoure la transparència en l'activitat pública, que és una competència genèrica, vetllar perquè es compleixin les obligacions de publicitat, salvaguardar l'exercici del dret d'accés i garantir l'observança de les disposicions de bon govern i resoldre reclamacions — article 34. Aquest es configura com un òrgan independent, amb plena capacitat jurídica i d'obrar i compta amb una composició senzilla, que, a la vegada garanteix la seva especialització i operativitat, evita crear grans estructures administratives.

El Consell està format per un president que és nomenat per un període no renovable de cinc anys mitjançant reial decret, a proposta del titular del Ministeri d'Hisenda i administracions

⁷⁷Davara, M. (2014). Ley de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 887-88.

públiques. I per una comissió composta pel: Congrés, Senat, Tribunal de Comptes, Defensor del Poble, Agència Espanyola de Protecció de Dades i la Secretaria d'Estat i Administració Pública —article 37.

El Consell té encomanades unes funcions, —article 38—, que són bàsicament adoptar recomanacions per complir les obligacions d'aquesta Llei, assessorar en matèria de transparència, informar preceptivament els projectes normatius de caràcter estatal que despleguin aquesta Llei o que estiguin relacionats amb el seu objecte, avaluar el grau d'aplicació d'aquesta Llei, ha de promoure l'elaboració d'esborranys de recomanacions i de directrius i normes de desplegament de bones pràctiques en matèria de transparència, accés a la informació pública i bon govern, promoure activitats de formació i sensibilització per a un millor coneixement de les matèries regulades per aquesta Llei, col·laborar en les matèries que li són pròpies, amb òrgans de naturalesa anàloga i aquelles altres que li siguin atribuïdes per norma de rang legal o reglamentari.

Per respectar al màxim les competències autonòmiques, es preveu que el Consell només tindrà competències en aquelles Comunitats Autònomes amb les que hagi firmat un conveni a l'efecte, i, a falta d'aquest, les seves competències seran assumides per l'òrgan autonòmic que correspongui.

Pel que fa a les relacions de la Llei 19/2013 amb la normativa autònoma en matèria de transparència, la Llei no les especifica. Són diverses les comunitats que tenen una Llei de transparència:

- Galicia: Llei 4/2006, de 30 de juny, de Transparència i Bones Pràctiques a l'Administració Pública Gallega.
- Navarra: Llei Foral núm. 11/2012, de 21 de juny, de Transparència i del Govern Obert de Navarra.
- Extremadura: Llei 4/2013, de 21 de maig, de Govern Obert d'Extremadura.
- Catalunya: Llei 19/2014, de transparència i accés al Bon govern, que entrarà en vigor l'1 de Juliol del 2015.⁷⁸

⁷⁸L'apartat segon d'aquesta disposició final s'estableix que per tot allò relacionat amb el títol segon, relatiu a la transparència, s'amplia la seva entrada en vigor, a un any pels ens que integren les administracions locals.

4.4.2 Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació pública i bon govern en front de la Llei 13/2009 de transparència, accés a la informació pública i bon govern

La Llei catalana, és ambiciosa en el seu contingut i ha anat més enllà del que estableix amb caràcter bàsic la Llei estatal. Regula la transparència en l'activitat pública, el dret d'accés de les persones a la informació i el bon govern com a principis bàsics que permeten avaluar la qualitat democràtica del funcionament de les administracions públiques.

LTBG es tracta d'una norma de caràcter bàsic, per tant LTBGCat s'emmarca dins l'estret marge que, en matèria de transparència, té la legislació autonòmica. Així, les obligacions de publicitat activa, els aspectes essencials del dret d'accés i el procediment per a fer-lo efectiu, són qüestions de caràcter estatal que s'han regulat amb caràcter bàsic. Això no és un impediment perquè el legislador autonòmic pugui entrar a regular qüestions no abordades pel legislador estatal, i que, en relació a la regulació bàsica, puguin introduir previsions que resultin més favorables a la transparència.

Això succeeix amb la LTBGCat que és una norma més completa i favorable a la transparència que l'estatal. En aquest sentit, la Llei catalana regula determinades qüestions essencials en la consecució de la transparència que la LTBG només deixava apuntades com, el registre de grups d'interès així com el govern obert com a instruments per a la participació i col·laboració ciutadana en els assumptes públics a més de la simplificació i millora de la qualitat normativa, entre d'altres. En les properes línies destaquem les diferències més importants envers la Llei estatal:

4.4.2.1 Publicitat activa

En primer lloc, la LTBGCat, de la mateixa manera que la LTBG, estableix els subjectes obligats fent referència a l'Administració de la Generalitat i els ens que integren l'Administració local a Catalunya, altres entitats de dret públic com societats o fundacions i també col·legis professionals, universitats públiques, persones físiques o jurídiques que exerceixen funcions públiques o potestats administratives així com activitats qualificades legalment com a serveis d'interès general o universal. A més, també s'imposen obligacions de transparència als partits polítics i associacions i fundacions vinculades als mateixos, a les organitzacions sindicals i empresarials i a determinades entitats privades que rebin subvencions o ajudes per sobre dels llistats que preveu la Llei. A diferència de la LTBG, la normativa catalana no vincula directament el poder legislatiu a Catalunya.

Les obligacions de publicitat activa, són les mateixes descrites a la LTBG: informació institucional, organitzativa, de rellevància jurídica i econòmica. No obstant, la LTBGCat preveu la necessitat de publicar informació addicional relativa a la: contractació pública, als convenis de col·laboració i l'activitat subvencional, —articles del 13 al 15.

Pel compliment d'aquestes obligacions de publicitat activa, es fa mitjançant el Portal de Transparència, —article 5.5 de la LTBGCat. Aquest Portal coexistirà amb el Portal de Transparència creat per la LTBG.

Un aspecte a destacar i que no ho contempla la LTBG, és que a través del Portal creat per la LTBGCat no només es podrà consultar la informació objecte de publicitat activa, tal com estableix la LTBG, sinó que també es tracta d'una eina per fomentar la participació ciutadana. A través del Portal es consultarà als ciutadans sobre la qualitat dels serveis públics, permetent que els mateixos formulin propostes, —articles 60 i 61 LTBGCat. També estableix els mecanismes perquè es donin a conèixer els instruments i formes de participació i col·laboració ciutadanes, —article 66.3 LTBGCat—, i siguin públiques determinades informacions relacionades amb els procediments d'elaboració de normes —article 69 LTBGCat.

De conformitat amb l'article 11 de la Llei, la informació publicada al Portal de Transparència s'adequarà als principis d'accessibilitat, interoperabilitat i reutilització,—articles 16 i 17 LTBGCat.

4.4.2.2 Informació pública

En quant a l'accés a la informació pública, tal com preveu també la LTBG, es tracta d'un dret que es pot fer efectiu mitjançant una sol·licitud, sense necessitat que concorri un interès personal ni tampoc cap motivació. Es preveu també un règim específic —articles 23 i 24 de la LTBGCat a l'accés a la informació que continguin dades personals a més d'una sèrie de causes taxades —article 29 de la LTBGCat— que comporten la inadmissió de les sol·licituds.

Encara que en aquest àmbit, la LTBGCat i la LTBG presenten grans similituds, la norma catalana resulta més favorable a l'exercici del dret d'accés. Així, entre altres qüestions, en la norma autonòmica el termini per resoldre les sol·licituds complexes és inferior. El termini general d'un mes només pot ser prorrogable fins a quinze dies més, respectant així la norma general d'ampliació de terminis incorporada en l'article 49 LRJPAC, mentre que a la LTBG es contempla una possible pròrroga per un altre mes més.

Adicionalment la LTBGCat estableix que una vegada transcorregut el termini per resoldre, el silenci serà positiu, a no ser que una norma amb rang de Llei estableixi expressament el silenci negatiu —article 35 LTBGCat— a diferència del que succeeix en la LTBG, que entén que el silenci és negatiu.

LTBGCat concreta que les resolucions expresses o presumptes en matèria d'accés poden ser, en qualsevol cas, objecte de recurs de reposició —article 38— i quan sigui contra la resolució de l'esmentat recurs o contra les pròpies resolucions, es pot interposar una reclamació gratuïta i voluntària davant la Comissió de Garantia del dret d'accés a la informació pública, reclamació que es podrà tramitar per un procediment ordinari que finalitza en una resolució o a través d'un procediment de mediació que finalitza en un acord entre el sol·licitant i l'Administració.

La Comissió de Garantia del dret d'accés a la informació pública, —article 39 LTBGCat—, a diferència del Consell de Transparència, només té competències en matèria d'accés i no en matèria d'informació pública o de bon govern.

4.4.2.3 Registre de grups d'interès

La LTBGCat regula per primera vegada l'activitat dels grups d'interès.⁷⁹ Es crea un registre específic, en el qual s'inclouen totes les activitats portades a terme amb la finalitat d'influir directament o indirectament en els processos d'elaboració o aplicació de les polítiques públiques i la presa de decisions, amb independència del canal o mitjà utilitzat, incloent els contactes amb autoritats i càrrecs públics, diputats, funcionaris i personal al servei de les institucions, i també contribucions i participacions voluntàries en consultes oficials sobre propostes legislatives, normatives, actes jurídics o altres consultes.

D'acord amb l'article 47 de la LTBGCat, s'han d'inscriure en aquest registre les persones i les organitzacions que, independentment del seu estatut jurídic, en interès d'altres persones o organitzacions, duen a terme activitats susceptibles d'influir en l'elaboració de lleis, normes amb rang de llei o disposicions generals o en l'elaboració i aplicació de les polítiques públiques; i també les plataformes, xarxes o altres formes d'activitat col·lectiva.

S'exclouen, les activitats relatives a la prestació d'assessorament jurídic o professional vinculades directament a defensar els interessos afectats per procediments administratius, les destinades a informar a un client sobre una situació jurídica general, les activitats de conciliació o mediació dutes a terme en el marc d'una llei o les activitats d'assessorament que es duguin a

⁷⁹Coneguts sota el terme anglosaxó “lobby.”

terme amb finalitats informatives per a l'exercici de drets o iniciatives establerts per l'ordenament jurídic, —article 49 de la LTBGCat.

Els registrats accepten, entre altres obligacions, complir amb el codi mínim de conducta que incorpora l'article 51 de la Llei, sotmetent així a una sèrie de mesures vinculades a l'incompliment, com són la suspensió temporal o la cancel·lació de la inscripció registral.

4.4.2.4 Bon Govern

En relació al bon govern, LTBGCat com la LTBG, estableix una sèrie de principis d'actuació, que en el cas de la normativa catalana es veuen reforçats per les previsions en matèria de Govern Obert que incorpora el seu títol sisè.

En qualsevol cas, l'incompliment de les obligacions establertes en la normativa donarà lloc a l'aplicació del règim sancionador que incorpora la mateixa norma, qüestió que en la LTBG es remetia a la normativa específica de cada administració. La LTBGCat distingeix entre infraccions molt greus, greus i lleus, i preveu sancions que van des de la destitució o substitució en el càrrec, multes que puguin arribar fins als 12.000 euros, o declaracions d'incompliment amb publicitat. La competència per resoldre el procediment sancionador en relació als membres del Govern, del Secretari del Govern, del Portaveu del Govern i dels Secretaris Generals és el propi govern, mentre que per als altres alts càrrecs al servei de la Generalitat, la resolució de l'expedient correspon a un òrgan col·legiat integrat per la persona titular del departament competent en matèria d'administració pública, un representant de la Comissió jurídica assessora i dos juristes de reconegut prestigi designats pel Parlament de Catalunya, no vinculats a cap administració ni institució pública, llevat de les universitats, d'aquesta un òrgan que es designarà a l'inici de cada legislatura i que pot sol·licitar informes a la Comissió jurídica assessora, —article 89 LTBGCat.

4.4.2.5 Millores qualitat normativa

Especial atenció mereix la preocupació del legislador català per incrementar la transparència en el procediment d'elaboració de normes reglamentàries, un àmbit que ha rebut molt poca importància per la LTBG.

La LTBGCat a més d'establir la necessària publicació dels procediments normatius en curs d'elaboració, així com les memòries i documents justificatius de la tramitació de projectes i avantprojectes normatius —article 10.1 c i d—, dedica també un capítol a la millora de la

qualitat normativa —articles 62 a 64— i un altre a la participació en l'elaboració de disposicions generals —articles 69 i 70.

En quant a la millora de la qualitat normativa, s'estableix que l'administració pública ha d'exercir la iniciativa normativa de manera que el marc normatiu resultant sigui previsible, tan estable com sigui possible i fàcil de conèixer pels ciutadans i els agents socials. En aquest context, a més de promoure la simplificació i la consolidació normativa, l'administració, a l'hora d'elaborar memòries d'avaluació i impacte de les normes, ha d'utilitzar els instruments d'anàlisi que resultin més adequats, i es preveu que es puguin promoure proves pilot prèvies a l'aprovació de noves mesures reguladores.

En relació a la participació en l'elaboració de disposicions generals, es preveu que l'administració, per a determinades iniciatives normatives particularment rellevants o que versin sobre una matèria que es considera d'especial interès, pugui posar en marxa processos participatius, diferents de l'audiència i la informació pública, que es publicaran a través del Portal de la Transparència.⁸⁰

4.4.2.6 Comentari

En definitiva i com a conclusió, la LTBGCat és una norma molt més extensa que la LTBG . La seva regulació és un bon punt de partida. Aquesta Llei ha aprofitat l'estret marge que la LTBG ha deixat als legisladors autonòmics per tal de regular la transparència. Però per garantir la seva eficàcia i que s'assoleixin les seves finalitats són necessàries altres mesures. En aquest sentit cal impulsar un canvi de la cultura de les administracions, a més es requereix que s'adoptin els instruments necessaris per facilitar l'aplicació de la Llei.

Aspectes com el silenci positiu en les sol·licituds d'accés a la informació, la regulació dels grups d'interès, el govern obert com a instrument de col·laboració i participació ciutadana, cosa que no regula la Llei estatal.

⁸⁰ Araguàs, I. (2015). *Una reflexión y siete diferencias con la Ley estatal de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno*. Recuperat el 17 de maig del 2015 des de: <http://blocs.gencat.cat/blocs/eapc-rcdp/2015/01/15/la-ley-192014-de-29-de-diciembre-de-transparencia-acceso-a-la-informacion-publica-y-buen-gobierno-de-cataluna-una-reflexion-y-siete-diferencias-con-la-ley-estatal-de-transparencia-acceso-a-la-in/>

4.5 Dades obertes

Quan parlem de transparència estem parlant bàsicament, de dades obertes. Es tracta del mitjà per aconseguir la transparència. Una ciutat es considerada intel·ligent, quan aquesta té dades obertes el públic. Per tal de generar confiança entre administració i ciutadania són essencials les dades obertes, així com possibilitar la participació i la col·laboració en la gestió pública.

Es tracta d'un dels punts forts de la *Smart City*. L'objectiu és transformar les dades en serveis. És a dir, obrir les dades perquè empreses, associacions i ciutadania les utilitzin i elaborin nous productes i serveis que aportin valor, innovació i impuls econòmic i social.

Segons Meijer, Curtin i Hillebrand⁸¹ l'obertura de dades ha de ser lliure, oberta i gratuïta així, com tota la informació relacionada amb l'obertura de dades. Les polítiques d'obertura de dades dels governs incideixen, doncs, en la voluntat de facilitar de manera transparent la documentació i la resta de dades públiques al conjunt de la societat. En correspondència amb aquest alliberament de dades per part de govern i administració, la ciutadania, les entitats i les empreses reutilitzen aquesta informació pública per afegir valor econòmic i social. En forma d'aplicacions informàtiques, publicacions, models de negoci basats en la informació i la resta de productes i serveis que generen, en la mesura que sigui possible, riquesa i llocs de treball.

L'obertura de dades té dues finalitats, en primer lloc donar més transparència al conjunt de les entitats públiques i per això aquesta iniciativa està lligada a les polítiques de Govern Obert. D'aquesta manera, la publicació de les dades que posseeixen les administracions en formats oberts és la millor manera de generar confiança en les institucions.

I en segon lloc, l'obertura de les dades generades per la ciutat i a la ciutat, és el punt de partida per al sorgiment d'iniciatives innovadores capaces de proveir serveis i aplicacions basades en les TIC que faciliten noves relacions entre la ciutadania i el govern. Alhora, l'obertura de dades de la ciutat possibilita l'aparició de nous negocis basats en la transformació d'aquesta gran quantitat d'informació.

La reutilització de la informació del sector públic és l'objectiu principal de la iniciativa de dades obertes. Consisteix en posar la informació del sector públic disponible, en formats no textuais, estàndards i oberts, facilitant l'accés i permetent la seva reutilització tan a particulars com a empreses amb fins tan comercials com no.

⁸¹Meijer, A. J., Curtin, D., Gillebrandt, M. (2012). *Open Government: connecting vision and voice*. (1a ed.) pàgs. 10-29.

4.5.1 Comentari

Podem dir, que tan la transparència, com les dades obertes són elements bàsics del Govern Obert. Governar bé no només vol dir utilitzar eficaçment els recursos col·lectius, sinó també establir mesures i mitjans per impedir el mal ús d'aquests recursos. Un dels remeis que tenim contra la desafecció política és la transparència.

4.6 Participació i col·laboració

La participació i la col·laboració és el segon principi del Govern Obert, com a conseqüència de l'obertura de la informació i l'accés dels ciutadans a ella s'aconsegueix millorar els nivells de transparència. Els ciutadans poden formar-se una opinió sobre l'estat de la societat, les institucions públiques i la gestió d'aquestes, s'evita la corrupció, es fomenta la participació pública en les decisions de govern, augmenta la qualitat dels processos de decisió política, permet als ciutadans i les organitzacions socials fer valer els seus drets, fer créixer la confiança dels ciutadans en els processos de govern, augmenta l'eficàcia en l'administració pública, i per tant, la seva competitivitat legitimant l'acció dels que la gestionen.

5 Actuacions en matèria de transparència i Govern Obert a Barcelona

5.1 El projecte de Govern Obert

En aquest apartat, s'analitzarà dins del context d'una gran ciutat com Barcelona les actuacions que s'estan portant a terme en matèria de transparència. Barcelona és capdavantera a Espanya en el procés de transparència i dades obertes, és a dir, és pionera en termes de Govern Obert.

Barcelona enfronta un canvi de model en les relacions entre ciutadania i administració. La demanda social creixent de més participació en les decisions que afecten la ciutat va propiciar que el consistori barceloní posés en marxa la iniciativa de Govern Obert, amb l'objectiu d'impulsar la intervenció ciutadana en la gestió municipal, més transparència i l'obertura a l'abast de tot el públic de les dades en poder de l'administració.

Des del novembre de l'any 2012, que l'Ajuntament de Barcelona està treballant per a la implementació del projecte de Govern Obert, i des de llavors ha desenvolupat les següents accions:

- Definició full de ruta de Govern Obert.
- Conceptualització i creació del portal de Govern Obert i de la plataforma de co-innovació. Conceptualització i creació de l'App Mòbil.
- Millora del portal de dades obertes.
- Creació del concepte comunicatiu.
- Compliment dels indicadors del ITA.⁸²

Es tracta d'un projecte transversal que implica a tota l'administració, alhora que és una aposta de consens, que neix amb la voluntat que perduri més enllà de quin sigui el govern municipal. Barcelona vol aconseguir ser un referent en matèria de transparència, participació i dades obertes.

No obstant, la iniciativa de Govern Obert de l'Ajuntament de Barcelona, instaurada el 2014, ha establert nous canals de relació amb els ciutadans, de participació i transparència que enceten

⁸²Barcelona, A. (2015). *Govern Obert: governar amb les persones*. Recuperat el 22 de març del 2015 des de: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia>

una nova manera de fer i d'entendre la política a Espanya, ja que es tracta d'una iniciativa pionera que, a més a més, té les màximes qualificacions internacionals.

5.2 Actuacions en matèria de transparència

En primer terme mencionar que la transparència és el pilar fonamental de tot Govern Obert. La gestió pública ha de ser absolutament transparent, per tant és necessari que l'Ajuntament proporcioni tota la informació a través d'un Portal de forma estructurada i accessible.

5.2.1 Portal de Transparència

L'Ajuntament de Barcelona disposa d'un Portal de Transparència al web municipal, des de l'any 2012 amb l'objectiu de facilitar als ciutadans l'accés a la informació en tots els afers referent a la ciutat, amb la finalitat de generar més confiança a l'administració i així també fomentar la participació ciutadana. Tot i que la LTBG, no ho contempla de forma obligatòria, algunes entitats locals estan posant Portals en funcionament. La publicació del Portal de Transparència reflecteix la voluntat clara del govern municipal de Barcelona de garantir la transparència en la seva gestió. Aquest web, durant l'any 2014 ha rebut més de deu mil visites al mes.⁸³

El Portal es divideix en tres apartats: transparència, participació i dades obertes, a la vegada que suposa l'obertura dels assumptes del govern a la ciutadania perquè aquesta pugui prendre part en les decisions que li afecten. És per tant, un intent de retornar i implicar al poble en la governabilitat de les administracions en el que afecta als afers públics.

En el mateix Portal s'ha de publicar tota la informació que la Llei de transparència estableix com a obligatòria i aquella sol·licitada amb major freqüència per la ciutadania. Aquesta s'oferirà de forma estructurada, fàcilment accessible i actualitzada. La LTBGCat estableix que l'instrument per desenvolupar la publicitat activa serà el Portal de Transparència i coexistirà amb el de LTBG, a més de tractar-se d'una eina per fomentar la participació ciutadana.

⁸³Tintoré, E. (30 d'abril del 2015). La Barcelona participativa dona pas a una gestió política més pròxima: el balanç del primer any del Govern Obert. *La Vanguardia*, pàg. 32.

5.2.2 La publicitat activa

En primer terme, a l'apartat de transparència es pot accedir a la informació sobre què fa l'Ajuntament, com ho fa i amb qui ho fa.⁸⁴ S'hi publiquen els pressupostos, les subvencions atorgades, els contractes adjudicats, retribucions d'alts càrrecs, normativa, etc. és a dir, es publica a més de la informació institucional i organitzativa, jurídica i econòmica que exigeix la LTBG, informació addicional en relació a la contractació pública, convenis de col·laboració i subvencions que estableix la Llei aprovada pel Parlament de Catalunya —articles 13 a 15LTBGCat.⁸⁵ El que vol fer l'Ajuntament és donar informació clara, precisa i completa, sobre les polítiques que s'efectuen des de l'Ajuntament i les decisions a les quals s'arriba.

L'Ajuntament de Barcelona, està treballant pel compliment de la Llei tan estatal com la Llei aprovada pel Parlament de Catalunya en els diferents àmbits que exigeixen ambdues normatives. En relació a la publicitat activa, actualment compleix amb la gran majoria de les obligacions que exigeix la Llei.

Les principals línies d'actuació que ha portat a terme en matèria de publicitat activa són:

Planificació i organització de l'Ajuntament:

- Plans i programes anuals i plurianuals en els quals es fixen objectius concrets, així com les activitats, els mitjans i el temps previst per a la seva consecució.
- Organigrama actualitzat que permet identificar els responsables dels diferents òrgans, així com les seves funcions i relacions d'independència.
- Informes interns dels òrgans d'assessorament jurídic i de la intervenció, un cop que són definitius.

Informació jurídica:

- Directrius, instruccions, acords.
- Avantprojectes de Llei i els projectes de decrets legislatius la iniciativa dels quals els correspongui, quan se sol·licitin els dictàmens als òrgans consultius corresponents.
- Projectes de reglaments la iniciativa dels quals els correspongui.
- Memòries i informes que conformin els expedients d'elaboració dels textos normatius.

⁸⁴Agustí, C. (3 de març del 2015). Un punt de trobada entre el ciutadà i la gestió municipal. *La Vanguardia*, pàg. 6.

⁸⁵Barcelona, A. (2015). *Govern Obert: governar amb les persones*. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia>

- Documents que d'acord amb la legislació sectorial vigent s'hagin de sotmetre a un període d'informació pública durant la seva tramitació.

Informació econòmica i pressupostària:

- Relació d'immobles (oficines, locals) tan propis com en règim d'arrendament ocupats o adscrits a l'Ajuntament.
- Pressupostos de l'Ajuntament, amb descripció de les principals partides pressupostàries i informació actualitzada sobre el seu estat d'execució.
- Comptes anuals i compte general de l'Ajuntament (balanç, compte de resultat econòmic i patrimonial, memòria i liquidació del pressupost).
- Informes d'auditoria dels comptes i o els de fiscalització per part dels òrgans de control extern.

L'Ajuntament de Barcelona està donant prioritat a la transparència pressupostària oferint informació pressupostària que inclou el pressupost i l'execució pressupostària mensual accessible en format obert. A més s'està treballant per facilitar una presentació més visual i més gràfica del pressupost per saber on es destinen els seus impostos.

Alts càrrecs de l'Ajuntament i entitats participades:

- Retribucions percebudes pels alts càrrecs i els màxims responsables de les entitats en què aquest participa.
- Indemnitzacions percebudes en motiu de l'abandonament dels càrrecs.
- Registre d'interessos d'activitats i de béns d'alts càrrecs de l'Ajuntament.

Referent a la informació dels càrrecs electes s'ha incorporat la possibilitat de que els ciutadans hi puguin contactar directament. A més a més es publica periòdicament la informació completa de les retribucions de tots els regidors i alts càrrecs, així com el número i retribucions dels directius i personal eventual.

Contractes, convenis i subvencions:

- Contractes formalitzats, amb indicació de l'objecte, l'import de licitació i d'adjudicació, el procediment utilitzat, els instruments a través dels quals, si s'escau, s'hagin publicitat, el nombre de licitadors participants en el procediment i la identitat dels adjudicataris.
- Modificacions dels contractes formalitzats.

- Contractes menors formalitzats amb informació detallada dels seus imports i adjudicataris.
- Dades estadístiques dels percentatges en volum pressupostari de contractes adjudicats a través de cada un dels procediments previstos en la legislació de contractes del sector públic.
- Relació de convenis subscrits, esmentant-hi les parts signants, el seu objecte i, si escau, les obligacions econòmiques convingudes.
- Les subvencions i els ajuts públics concedits, amb indicació del seu import, objectiu o finalitat i beneficiaris.

Hi ha absoluta transparència en la contractació i en la concessió de subvencions i ajudes públiques. Es proporciona informació exhaustiva dels contractes de forma desagregada, informació de contractes menors, les modificacions dels contractes formalitzats i la relació dels principals contractistes.

Tota aquesta informació es transmet a través del Portal de Transparència de l'Ajuntament de Barcelona, tal i com estableix la Llei de transparència tan espanyola (recollides en el capítol II del títol I) com la catalana.⁸⁶

L'Ajuntament ha realitzat un esforç per adaptar la seva pràctica a aquest principi, considerat com una de les claus per garantir la informació pública de la ciutadania i lluitar contra la corrupció. Aquest esforç ha obtingut el reconeixement de *Transparency International* (ITA) un estudi que avalua l'actuació de les corporacions locals dels cent deu municipis mes grans de l'Estat Espanyol i l'any 2014 Barcelona ha assumit, per primera vegada una puntuació del 100%, l'ITA avalua mitjançant vuitanta indicadors, en sis àrees (veure sis àrees detallades Annex 1):⁸⁷

- La accessibilitat a la informació sobre la corporació municipal.
- Les relacions amb els ciutadans.
- La transparència econòmica-financera.
- La transparència en la contractació de serveis.
- La transparència en matèria de urbanisme i obres públiques.

⁸⁶Tintoré, E. (30 d'abril de 2015). La Barcelona participativa dona pas a una gestió política més pròxima: el balanç del primer any del Govern Obert. *La Vanguardia*, pàg. 32.

⁸⁷Organització Nacions Unides. (2014) Recuperat el 5 d'abril del 2015 des de:
http://www.transparencia.org.es/ITA_2014

- Indicators de la nova Llei de transparència ⁸⁸.

Per tant com es pot veure a la gràfica (veure Annex 2), l'any 2014 Barcelona ha obtingut la màxima puntuació que exigeix l'ITA, a diferència d'anys anteriors que la mitjana global era assolir el 85% dels indicadors. Aquesta tendència ens indica que Barcelona està fent una bona feina per tal d'esdevenir una ciutat transparent.

L'índex internacional de transparència, és un estudi que avalua cada dos anys els ajuntaments espanyols. Barcelona, l'any 2012, complia el 88,8% dels indicadors mentre que com s'ha esmentat, l'any 2014 ha assolit el 100% dels objectius exigits per l'ITA. Coincidint amb la posada en marxa del Portal de Govern Obert ha permès reorganitzar i fer més accessible tota la informació que el ciutadà té al seu abast i permet conèixer amb més detall què es fa a l'Ajuntament. També es poden consultar les subvencions que es troben en curs o bé l'estat d'execució del pressupost o les retribucions del personal. A més, tots els indicadors s'actualitzen de forma constant.

5.2.3 La participació ciutadana

A través del Portal de Transparència s'han de donar a conèixer els instruments i les formes de participació ciutadana, tal i com estableix l'article 66.3 de la LTBGCat. L'Ajuntament de Barcelona, en aquest Portal, dona una nova resposta a la implicació ciutadana a través de la xarxa per tal de fomentar la participació en els afers públics. Per fer-ho possible, l'Ajuntament ha obert varis canals de comunicació, ja sigui per escoltar el que els Barcelonins opinen de les seves propostes o per recollir idees i suggeriments.

A través del Portal de Transparència, es poden consultar els processos participatius en qüestions tan transcendents com per exemple, la transformació de la plaça Sòller, Vallcarca o el pla d'usos del Poble-Sec. A cadascuna d'aquestes fitxes, s'hi pot trobar informació sobre les fases del projecte, la documentació escaient i un espai per deixar-hi un comentari.

A més, per recollir les idees que té la ciutadania sobre Barcelona s'ha habilitat un espai de co-innovació, espai on els ciutadans aporten propostes i idees a una proposta que planteja l'Ajuntament, com per exemple: l'accessibilitat de les persones discapacitades. Posteriorment aquestes solucions són avaluades per la mateixa comunitat a partir d'una sistema de vots. De la

⁸⁸Barcelona, A. (2015). *Govern Obert: governar amb les persones*. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia>

mateixa manera els usuaris poden deixar comentaris a propostes concretes o fer als seus suggeriments.⁸⁹

5.2.4 Dades obertes

La tercera característica del Govern Obert són les dades obertes. L'Ajuntament de Barcelona ha adoptat la filosofia de l'anomenat *open data* i ha decidit posar les dades que posseeixen a l'abast de tothom. Les dades públiques que l'Ajuntament de Barcelona posseeix corresponen a tota la ciutadania, per tant, aquestes han de ser accessibles per tota la societat sense discriminacions i per qualsevol ús, respectant la privacitat de les dades personals, així la idea és retornar a la societat les seves dades i fomentar-ne la reutilització. Les dades que s'obren són dades públiques, això vol dir que per una part han estat recollides pel mateix Ajuntament, o bé per tercers al seu nom, i per una altra, estan excloses de restriccions de privacitat, propietat, seguretat o les restriccions que preveu la Llei de protecció de dades.

Aquests recursos serveixen perquè puguin ser consultats per la ciutadania, empreses i institucions, i a la vegada es puguin utilitzar per crear nous serveis. Així per exemple, algú que vulgui obrir un negoci concret, com per exemple una botiga de llibres, pot avaluar quin seria l'espai més adient per obrir-lo en funció de la competència que està establerta, o si, per contra hi ha altres negocis amb els que es puguin generar sinergies.⁹⁰

És molt important que aquestes dades siguin reutilitzables. La LTBG en el seu article 11, estableix com un dels principis tècnics la reutilització, que implica que la informació sigui publicada en formats que es puguin aprofitar, d'acord amb el que preveu la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic. Però no aprofundeix més.

El tipus de dades obertes que ofereix l'Ajuntament de Barcelona són tot aquell conjunt de dades més rellevants i derivades de la gestió de la ciutat, que poden tenir un aprofitament per part de tercers en els formats que permetin la seva reutilització directa són:

- Administració (Hisenda, legislació i justícia)
- Ciutat i serveis (Cultura i oci, esport, medi ambient, transport, turisme)
- Economia i empresa (Ciència i tecnologia, comerç i ocupació)

⁸⁹Agustí, C. (3 de març del 2015). Un punt de trobada entre el ciutadà i la gestió municipal. *La Vanguardia*, pàg. 6.

⁹⁰Agustí, C. (3 de març del 2015). Un punt de trobada entre el ciutadà i la gestió municipal. *La Vanguardia*, pàg. 7.

- Població (Demografia, educació, societat i benestar)
- Territori (Habitatge, urbanisme)⁹¹

El primer grup denominat administració en sentit ampli, s'hi poden trobar: ordenances, normatives i plans urbanístics, enquestes de l'opinió de la ciutadania i en general tota aquella informació administrativa considerada per l'ordenança reguladora de l'Administració electrònica, a més de documentals específics, etc. Ho podem resumir, amb hisenda, legislació i justícia.

El segon grup està representat pel conjunt de dades que podríem denominar de l'entorn urbà, dades derivades de l'activitat de la ciutat. A mode d'exemple, podem incloure dades de mobilitat com: trànsit, transport públic, aparcament, etc.

Un altre element essencial és la població. En aquest grup de dades, la gestió del padró municipal d'habitants i la seva posterior explotació estadística permet generar un conjunt de dades demogràfiques, que respectant la legislació vigent (protecció de dades personals, estadística, etc.) es poden transformar en potents conjunts de dades a disposició dels agents socials i econòmics de la ciutat. A títol il·lustratiu, en aquesta categoria trobem, dades demogràfiques (grups d'edat, sexe). Agrupats per divisions administratives (districtes, barris, seccions, etc.).

Els últims punts tracten, sobretot, el territori sobre el que es practica la totalitat dels sectors municipals que desenvolupen la seva gestió i les competències plenes que té l'Ajuntament en aquesta matèria, juntament amb una gran tradició cartogràfica que es remunta a principis del segle XX que permeten aprofitar molts serveis. Les dades territorials bàsiques són: la cartografia bàsica de la ciutat, dades de georeferenciació del territori, etc.

⁹¹Barcelona, A. (2011). *Smart Cities*. Recuperat el 15 de maig del 2015 des de: <http://w27.bcn.cat/porta22/es/sector/pagina22948/smart-cities.do>

Conclusions

Després d'haver realitzat aquest treball, puc concloure que les entitats públiques, empreses i persones tenen el gran repte de canviar les ciutats on vivim per adequar-les als desafiaments del segle XXI en aspectes tant importants com són: l'eficiència energètica, qualitat de vida, sostenibilitat i governs participatius, amb el suport de les tecnologies de la informació i la comunicació. Tot això, ha de ser possible gràcies a un nou model de ciutat que s'està gestant, denominada Ciutat Intel·ligent

Un dels reptes de la Ciutat Intel·ligent és aconseguir administracions obertes, pròximes al ciutadà i que incentivin la seva participació. Per tal d'aconseguir governs transparents, l'Estat espanyol disposa d'una Llei que busca una administració més oberta en tots els nivells i l'accessibilitat de les persones als ens públics amb la creació d'espais permanents de col·laboració ciutadana.

A Espanya, la implementació del Govern Obert va en certa manera endarrerida. La primera Llei de transparència que es disposa va ser aprovada el desembre del 2013, mentre que a Suècia va ser-ho el 1776. Tal i com s'ha vist en el capítol IV aquesta Llei té com a finalitat avançar en matèria de transparència i com a tal, assentar les bases per construir un Govern Obert. Aquesta Llei s'ha de valorar de forma positiva pel fet de disposar d'un text normatiu que reconegui un principi general de transparència. A la vista de veure el funcionament efectiu de la mateixa, disposem de figures com el Portal de Transparència que ens aproximen als estats considerats més transparents.

Tot i això, aquesta normativa, malgrat el seu innegable caràcter innovador, genera algunes mancances:

- A diferència d'altres països, com el Regne Unit, a Espanya encara no s'ha consolidat una cultura de transparència. A fi de que la nova Llei de transparència es pugui aplicar amb totes les garanties, cal primer de tot fomentar la creació d'una opinió pública que valori i reivindiqui una administració més translúcida, a nivell teòric però sobretot en l'exercici pràctic més quotidià.
- En aquest mateix àmbit, l'actual Llei de transparència, podríem dir que és excessiva en relació a la protecció de dades personals ja que, continua posant traves per tal d'accedir a determinada informació, com per exemple, en els documents on hi constin dades personals —article 15—, dades especialment protegides per l'article 7.2 de la Llei

Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal (ideologia, afiliació sindical, religió i creences).

- Un altre dels aspectes a destacar és el silenci negatiu, que contempla la Llei. En el moment de sol·licitar informació a l'administració, aquesta disposa d'un mes per resoldre i en cas de no fer-ho en el termini establert s'entén que l'administració denega aquella informació, cosa sorprenent en una Llei que el que busca és la transparència, i seria més encertat seguir el criteri de la Llei de transparència catalana, que contempla el silenci positiu.
- No es reconeix el dret d'accés a la informació com un dret fonamental.
- Finalment, no regula alguns aspectes essencials de la transparència, com la participació ciutadana, el registre de grups d'interès, o bé, la publicació de contractes i subvencions que sí ho contempla la Llei catalana.

Podem afegir, que estem davant d'una Llei que incorpora un ampli ventall de mecanismes i instruments per incrementar la transparència pública i fomentar el bon govern, però amb certes limitacions. En definitiva, tot i que s'estan portant a terme molts esforços per intentar fer efectiva aquesta Llei, queda molt recorregut per emprendre.

Contràriament, la Llei catalana, 19/2014, de 29 de desembre, regula la mateixa qüestió però de forma molt més àmplia i extensa, fins i tot contradictòria en relació a l'estatal, en termes com el silenci positiu i negatiu. Això és un problema greu en termes de seguretat jurídica i d'aplicació de la norma. Es tracta d'una de les lleis més exigents que existeix actualment a Europa. Així ho ha afirmat Núria Bassols, comissionada per a la transparència i accés a la informació pública de la Generalitat de Catalunya.⁹²

En relació amb les dues normatives, es pot dir, que la Llei espanyola s'enfronta a un repte afegit respecte a la catalana, hi és que no només ha d'aconseguir ser aplicada, sinó que haurà de millorar el seu insuficient desenvolupament jurídic.

Respecte a l'aplicació pràctica de la Llei catalana a l'Ajuntament de Barcelona, tal i com s'ha vist en el Capítol V es pot comprovar que el consistori barceloní està aplicant de forma eficaç la

⁹²El Mirador (25/04/2015). Govern obert i transparència. Recuperat el 25 d'abril del 2015 des de: <http://www.lavanguardia.com/barcelona/el-mirador/20150425/54430824825/govern-obert-transparencia-debat-mirador.html>

normativa. Això denota que s'estan realitzant grans esforços per tal de donar compliment amb les obligacions de la Llei. El repte serà aplicar-ho a totes les altres administracions i això comportarà realitzar grans esforços per part de tots els ens públics, amb la finalitat de donar compliment a la normativa vigent.

Per últim, tot i que puc dir que en el marc del procés d'elaboració d'aquest treball, he tingut ocasió d'entendre que ens trobem davant d'una nova manera de gestionar les ciutats i, en definitiva, de fer política, ja que com diu Rafael Entrena, soci director *d'Entrena abogados*: les polítiques de transparència no són cap moda. Vénen per quedar-se. Són una nova filosofia per a la gestió pública.⁹³ No podem oblidar que les lleis proposades han de ser útils per a tots els ciutadans sense excepció, ja que, vivim en una societat on les desigualtats creixen de forma desmesurada i es corre el risc de deixar de banda a col·lectius més desfavorits com persones amb pocs recursos formatius o d'edat més avançada, incapaços en aquest moment d'assolir els nous reptes que la convivència imposa a les grans urbs en la seva transformació cap a ciutats més intel·ligents però també, necessàriament humanes.

⁹³Tintoré, E. (30 d'abril de 2015). La Barcelona participativa dona pas a una gestió política més pròxima: el balanç del primer any del Govern Obert. *La Vanguardia*, pàg. 32.

Referències bibliogràfiques

Bibliografia

Bello Paredes, S. A. (2014). Gobernanza local y transparencia. *Revista jurídica de Castilla y León: transparencia y acceso a la información pública*, 33(1), pàgs. 20-28.

Brines, J. (2014). Análisis de la Ley 19/2013 de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 890-911.

Chen, Y., Thurmaier, K.. (2008). Advancing e-government: Financing challenges and opportunities. *Public administration review*, 68(3), pàgs. 537-548.

Colado, S., Guitérrez, A., Vives C. J., Valencia E. (2014). *Smart City: hacia la gestión inteligente*, (1a ed.). Barcelona: Marcombo.

Coursey, D., Norris, D. F. (2008). Models of e-government: an empirical assessment. *Public administration review*, 68(3), pàgs. 523-536.

Davaras, M. (2014). Ley de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno. *Actualidad administrativa: gobierno abierto y open data*, 7(1), pàgs. 883-889.

Ramirez, A. (2010). Innovación en la Gestión Pública y Open Government (Gobierno abierto): Una viejanueva idea. *Revista Buen Gobierno*, 9, pàgs. 94-133.

Tapscott, D., Williams, A.D. (2011). *Macrowikinomics: Nuevas fórmulas para impulsar la economía mundial*, Paidós, Barcelona.

Valle Ares, G. (2014). Ámbito subjetivo de la transparencia de la actividad pública. *Revista jurídica de Castilla y León: transparencia y acceso a la información pública*, 33(1), pàgs. 5-9.

Villoria, M. (2014). *La publicitat activa en la Llei de transparència, accés a la informació i bon govern: possibilitats i insuficiències: Govern Obert*, (1a ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Bibliografía sobre llibres electrònics

Coroijan, A., Campos, E. (2011). *Gobierno Abierto: alcance e implicaciones*. Recuperat el 3 de maig des de: <http://fundacionidea.es/sites/default/files>

Ramirez, A. (2013). *Libro Blanco Smart Cities*. Recuperat el 16 de gener del 2014 des de: <http://www.libroblancosmartcities.com>

Webgrafia

(2014). *Mapping Smart Cities in the EU*. Recuperat el 12 de octubre del 2014 de <http://www.smartcities.at/assets/Publikationen/Weitere-Publikationen-zum-Thema/mappingsmartcitie>

(2015). *Plan Nacional de Ciudades Inteligentes*. Recuperat el 12 de desembre del 2014 des de: <http://www.agendadigital.gob.es/planesactuaciones/Bibliotecaciudadesinteligentes/1.%20Plan/Plan Nacional de Ciudades Inteligentes.2015>

Araguàs, I. (2015). *Una reflexió y siete diferencias con la Ley estatal de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno*. Recuperat el 17 de maig del 2015 des de: <http://blocs.gencat.cat/blocs/eapc-rcdp/2015/01/15/la-ley-192014-de-29-de-diciembre-de-transparencia-acceso-a-la-informacion-publica-y-buen-gobierno-de-cataluna-una-reflexion-y-siete-diferencias-con-la-ley-estatal-de-transparencia-acceso-a-la-in/>

Associació Espanyola de Normalització i Certificació. (2014). *El paper de les normes en les ciutats intel·ligents*. Recuperat el 10 d'abril del 2015: <http://www.aenor.es/>

Barcelona, A. (2011). *Smart Cities*. Recuperat el 15 de maig del 2015 des de: <http://w27.bcn.cat/porta22/es/sector/pagina22948/smart-cities.do>

Barcelona, A. (2015). *Govern Obert: governar amb les persones*. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia>

Comisió Europea. (2009). *Horitzó 2020*. Recuperat el 30 de març del 2015 des de: <http://ec.europa.eu/europe2020>

Conesa, P. (2015). *El camí cap a les Smart Cities no té retorn, cal canviar els models energètic i de consum actuals*. Recuperat el 14 de gener del 2015 des de: <http://www.uab.cat/web/actualitat>

Jaramillo, A. (2013). *Smart City*. Recuperat el 15 de març del 2015 des de: <http://eleconomista.com.mx/estados/smart-city>

Jiménez, A. (2015). *Bona governança transparència municipal*. Recuperat el 16 de maig del 2015 des de: <http://www.acm.cat/redaccio/arxius/imatgesbutlleti/Guia%20lei%20de%20transparencia>

Obama, B. (2009). *Transparency and open government*. Recuperat el 30 de març del 2015 des de: https://www.whitehouse.gov/the_press_office/TransparencyandOpenGovernment/n

Organització de Nacions Unides. (2009). *Implementation of Agenda 21: the programme for the further implementation of agenda 21 and the out comes of the world summit on sustainable development*. Recuperat el 27 de febrer del 2015 des de: http://www.un.org/esa/dsd/resources/res_pdfs/ga64/briefings/Implementation_of_Agenda21

Organització Nacions Unides. (2015). *United Nations: Department of economic and social affairs*. Recuperat el 23 de gener del 2015 des de: <http://www.un.org/es/development/desa/about/divisions>

Valentin, M. (2014). *Jornada sobre ley de racionalización y sostenibilidad de la administración*. Recuperat el 20 de març del 2015 des de: <http://www.conselldemallorca.net>

Bibliografia sobre legislació

Espanya, Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient. (BOE de 19 de juliol de 2006, núm. 171, pàgs. 27109-27123).

Espanya. Llei 27/2013 de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de la Administració Local. (BOE 30 de desembre de 2013, núm. 312, pàgs. 106430-106473).

Espanya, Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. (BOE de 10 de desembre de 2013, núm. 295, pàgs. .97922-97952).

Catalunya, Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern. (DOGC, núm, 6780, 31-12-2014, pàgs. 1436-4076).

Bibliografia de documents audiovisuals

Arizmendi, E. M. (23/06/2014). Conferencia sobre transparencia y buen gobierno. Recuperat l'1 d'Abril de 2015 des de: <https://www.youtube.com/watch?v=GA0a38CXXzc>

Bernadí, X. (1/03/2015). Jornada Llei de transparència a Catalunya. Recuperat el 10 de març del 2015 des de: <https://www.youtube.com/watch?v=FhB-VIOz4Ko>

El Mirador (25/04/2015). Govern obert i transparència. Recuperat el 25 d'abril del 2015 des de: <http://www.lavanguardia.com/barcelona/el-mirador/20150425/54430824825/govern-obert-transparencia-debat-mirador.html>

Els Matins (4/03/2015). Els partits hauran d'explicar com es financen i d'on treuen els diners. Recuperat el 5 de març del 2015 des de: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/els-matins/nuria-bassols-els-partits-hauran-dexplicar-com-es-financen-i-don-treuen-els-diners/video/5477492/>

Velasco, C. (1/03/2015). Jornada Llei de transparència a Catalunya. Recuperat el 10 de març del 2015 des de: <https://www.youtube.com/watch?v=WjrIJMSXnEY>

Bibliografia d'articles de diari

Agustí, C. (3 de març del 2015). Un punt de trobada entre el ciutadà i la gestió municipal. *La Vanguardia*, pàg. 6.

Rossinyol, C. (16 de novembre del 2014). Les "Smart Cities" s'adeqüen al segle XXI i milloren la qualitat dels serveis municipals. *Diari Ara*, pàg. 33.

Rossinyol, C. (25 d'abril del 2015). "Smart City" la ciutat connectada. *Diari Ara*, pàg. 36.

Tintoré, E. (30 d'abril de 2015). La Barcelona participativa dóna pas a una gestió política més pròxima: el balanç del primer any del Govern Obert. *La Vanguardia*, pàg. 32.

Zabalbeascoa, A. (28 de març del 2015). ¿En qué radica la inteligencia de una ciudad?. La Vanguardia, pàg. 19.

Annex 1

Respecte a la informació sobre la corporació municipal l'Ajuntament de Barcelona ofereix els següents indicadors publicats:

- Informació sobre càrrecs electes i el personal de l'Ajuntament:
 - Dades biogràfiques de l'alcalde o alcaldessa i dels regidors o regidores de l'Ajuntament.
 - Adreces electròniques de l'alcalde/essa i de cada un dels regidors/es de l'Ajuntament.
 - Agenda institucional de l'alcalde/essa.
 - Relació del llocs de treball de l'Ajuntament.
 - Relació individualitzada de càrrecs de confiança de l'Ajuntament i l' import individual o col·lectiu de les seves retribucions.
 - Oferta pública d'ocupació de l'Ajuntament i el seu desenvolupament i execució.

- Informació sobre l'organització i el patrimoni de l'Ajuntament:
 - Els diferents òrgans de govern i les seves funcions respectives.
 - Dades bàsiques d'òrgans descentralitzats, ens instrumentals i societats municipals.
 - Agenda local vint-i-un.
 - Relació detallada dels vehicles oficials (propis o llogats) adscrits a l'Ajuntament.
 - Inventari de béns i drets de l'Ajuntament.

- Informació sobre normes i institucions municipals:
 - Ordres del dia i prèvies dels plens municipals.
 - Actes íntegres dels plens municipals.
 - Acords complets de les juntes de govern, i les actes íntegres que actuïn per delegació del Ple.
 - Els plens municipals es poden seguir en directe al web i/o hi queden emmagatzemats.
 - Codi ètic o de bon govern.
 - Resolucions judicials.

Les relacions amb la ciutadania, disposem dels següents indicadors:

- Característiques de la pàgina web de l'Ajuntament.
- Portal de transparència al web de l'Ajuntament.
- Cercador intern clarament visible al web de l'Ajuntament.

- Informació i atenció als ciutadans:
 - Mapa del web mateix de l'Ajuntament.
 - Preguntes rebudes dels ciutadans o d'organitzacions
 - Catàleg general de serveis.
 - Catàleg actualitzat dels procediments administratius de la seva competència.
 - Situació i talls en el trànsit, i/o les incidències en els serveis municipals.
 - Informació actualitzada sobre la situació medi ambiental.
 - Espai perquè els grups polítics municipals expressin les seves opinions i propostes.
 - Fòrums de discussió o perfils de xarxes socials.

- Grau de compromís envers la ciutadania:
 - Reglament de participació ciutadana.
 - Consells municipals i/o altres canals de participació ciutadana.
 - Suggeriments i participació ciutadana en l'elaboració dels plans econòmics i pressupostos municipals.
 - Carta de serveis municipals.
 - Resultats d'enquesta sobre la prestació de serveis.

Transparència econòmica-financera

- Informació comptable i pressupostària:
 - Modificacions pressupostàries aprovades pel Ple municipal, o per la Junta de Govern, l'alcalde o el regidor delegat.
 - Pressupostos dels òrgans descentralitzats, ens instrumentals i societats municipals.
 - Informes en relació amb l'estabilitat pressupostària emesos per l'autoritat independent.
 - Autonomia fiscal.
 - Capacitat o necessitat de finançament en termes d'estabilitat pressupostària.

- Transparència en els ingressos, les despeses i els deutes municipals:
 - Ingressos fiscals per habitant.
 - Despesa per habitant.
 - Inversió per habitant.
 - Període mitjà de cobrament.
 - Import del deute públic municipal consolidat i la seva evolució en comparació d'exercicis anteriors.

Transparència en les contractacions de serveis:

- Procediments de contractació de serveis:
 - Composició, la forma de designació i les convocatòries de les taules de contractació.
 - Actes de les taules de contractació.

- Subministradors i costos de serveis:
 - Llista i/o quantitat de les operacions amb proveïdors, adjudicataris i contractistes.
 - Cost efectiu dels serveis finançats amb taxes o preus públics.

Transparència en matèria d'urbanisme i obres públiques:

- Plans d'ordenació urbana i els mapes i plànols que el detallen.
- Polítiques i programes de l'Ajuntament relatius al medi ambient.
- Estudis d'impacte ambiental, paisatgístics i avaluacions del risc relatiu a elements mediambientals.
- Modificacions aprovades pel pla general d'ordenació urbana i els plans parcials aprovats.
- Informació precisa dels convenis urbanístics de l'Ajuntament i de les actuacions urbanístiques en execució.
- Informació precisa sobre els usos i les destinacions del sòl.

- Anuncis i licitacions d'obres públiques:
 - Informació precisa de la normativa vigent en matèria de gestió urbanística de l'Ajuntament.
 - Projectes, plecs i criteris de licitació i de les obres públiques.
 - Modificacions, reformats i complementaris dels projectes de les obres més importants.

- Informació sobre concurrents, ofertes i resolucions:
 - Llista d'empreses que s'han presentat a la licitació de les obres públiques.
 - Nom de les empreses que han fet les obres públiques més importants.

- Obres públiques, urbanisme i infraestructures:
 - Informació precisa sobre cada una de les obres més importants d'infraestructura que s'han executat.

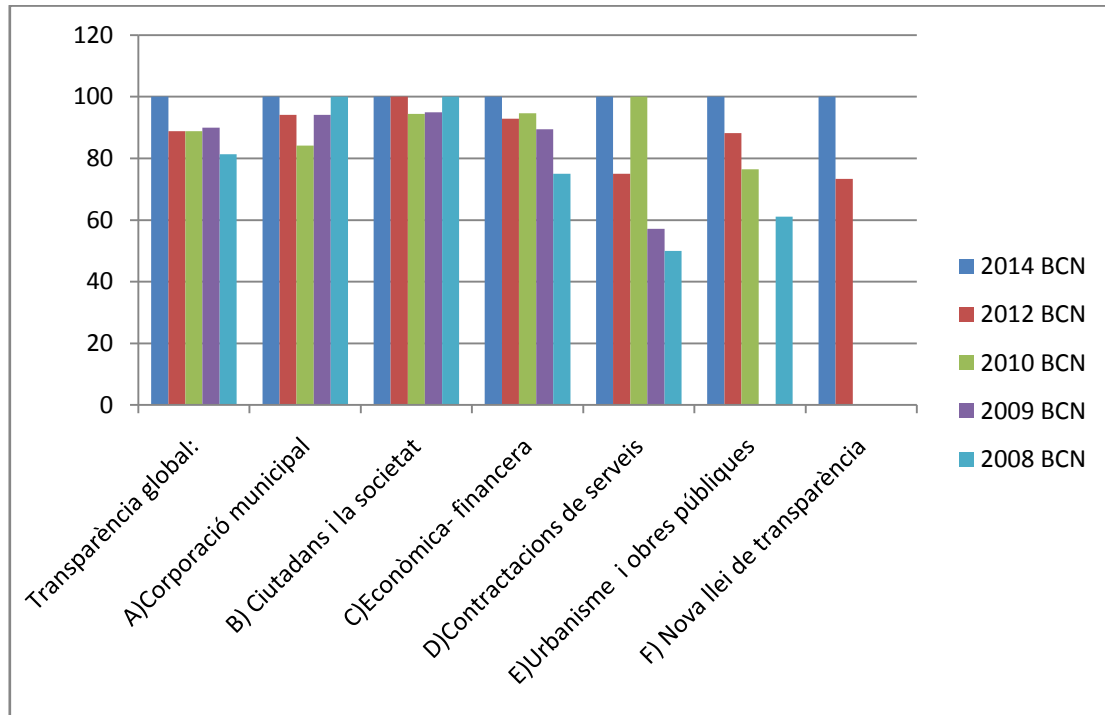
- Informació sobre les obres d'infraestructura realitzades, o les aprovades pendents d'execució.
- Inversió en infraestructures per habitant: despeses de l'exercici.
- Proporció d'ingressos de l'urbanisme.

Indicadors de la nova Llei de transparència:

- Planificació i organització de l'Ajuntament:
 - Plans i programes anuals i plurianuals en els quals es fixen objectius concrets, així com les activitats, els mitjans i el temps previst per a la seva consecució.
 - Organigrama actualitzat que permet identificar els responsables dels diferents òrgans, així com les seves funcions i relacions d'independència.
 - Informes interns dels òrgans d'assessorament jurídic i de la intervenció, un cop que són definitius.
- Contractes, convenis i subvencions:
 - Contractes formalitzats, amb indicació de l'objecte, l'import de licitació i d'adjudicació, el procediment utilitzat, els instruments a través dels quals, si s'escau, s'hagin publicitat, el nombre de licitadors participants en el procediment i la identitat dels adjudicataris.
 - Modificacions dels contractes formalitzats.
 - Contractes menors formalitzats amb informació detallada dels seus imports i adjudicataris.
 - Dades estadístiques dels percentatges en volum pressupostari de contractes adjudicats a través de cada un dels procediments previstos en la legislació de contractes del sector públic.
 - Relació de convenis subscrits, esmentant-hi les parts signants, el seu objecte i, si escau, les obligacions econòmiques convingudes.
 - Les subvencions i els ajuts públics concedits, amb indicació del seu import, objectiu o finalitat i beneficiaris.
- Alts càrrecs de l'Ajuntament i entitats participades:
 - Retribucions percebudes pels alts càrrecs i els màxims responsables de les entitats en què aquest participa.
 - Indemnitzacions percebudes en motiu de l'abandonament dels càrrecs.
 - Registre d'interessos d'activitats i de béns d'alts càrrecs de l'Ajuntament

- Informació econòmica i pressupostària:
 - Relació d'immobles (oficines, locals) tan propis com en règim d'arrendament ocupats o adscrits a l'Ajuntament.
 - Pressupostos de l'Ajuntament, amb descripció de les principals partides pressupostàries i informació actualitzada sobre el seu estat d'execució.
 - Comptes anuals i compte general de l'Ajuntament (balanç, compte de resultat econòmic i patrimonial, memòria i liquidació del pressupost).
 - Informes d'auditoria dels comptes i o els de fiscalització per part dels òrgans de control extern.

Annex 2

Font: elaboració pròpia

Annex 3

Ajuntament de Barcelona

Registre / Registro

Ajuntament de Barcelona

Núm: 1-2015-0133201-1
 Data: 13/03/2015 14:38:08
 ENTRADA
 Unitat: 001 - Oficina d'Iniciativa Ciutadana de Barri Nou

DADES PERSONALS / DATOS PERSONALES			
DNI / Pas. / T.R. 47544447			
Nom i cognoms / Nombre y apellidos LEUNG CHAO PANGON			
Domicili / Domicilio C/ SERRA ROCA 5		Núm. Pla / Piso 2	Porta / Puerta
Població / Población SANT TIBERCI D'ORLITA		Província BAILLEUS	C.P. 08124
Tel. 930271934	Fax	E-mail LEUNGCHAO.PANGON@unil.com	
En representació de / En representación de			DNI / NIF / Pas. / T.R.

Qui subscriu formula sol·licitud a l'Excm. Sr. Alcalde-President de l'Ajuntament de Barcelona, en els termes següents:
 Quien suscribe formula solicitud al Excm. Sr. Alcalde-Presidente del Ayuntamiento de Barcelona, en los términos siguientes:

EXPOSICIÓ DE FETS I RAONS / EXPOSICIÓN DE HECHOS Y RAZONES

Sol·licitud de canvi de nom de carrer de la zona de Sant Tibercí d'Orlita, per tal d'adaptar el nom de carrer a la nova realització de l'edifici amb el nom de carrer, amb una superfície de 1.000 m².

PETICIÓ / PETICIÓN

Sol·licitud de canvi de nom de carrer de la zona de Sant Tibercí d'Orlita, per tal d'adaptar el nom de carrer a la nova realització de l'edifici amb el nom de carrer, amb una superfície de 1.000 m².

DOCUMENTS APORTATS / DOCUMENTOS APORTADOS

Lloc i data de la sol·licitud / Lugar y fecha de la solicitud

13 de març del 2015

Signatura / Firma

Les dades personals recollides seran incorporades i tractades en el sistema informàtic de l'Ajuntament de Barcelona i també es podran cedir de conformitat amb la Llei Orgànica 15/1999, del 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, podent l'interessat exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i opció, tal com estableix l'article 5 de l'esmentada llei.
 Los datos personales recogidos serán incorporados y tratados en el sistema informático del Ayuntamiento de Barcelona y sólo podrán ser cedidos de conformidad con la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal, pudiendo el interesado ejercer los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, tal como establece el artículo 5 de la mencionada ley.